

În cauza „Neumeister”,

Curtea europeană a Drepturilor Omului, constituită, în conformitate cu dispozițiile articolului 43 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare „Convenția”) și cu articolele 21 și 23 din Regulamentul Curții, într-o Cameră compusă din Dnii judecători:

H. ROLIN, *Președinte*

A. HOLMBÄCK,

G. BALLADORE PALIERI,

H. MOSLER,

M. ZEKIA,

S. BILGE,

H. SCHIMA, *Judecător ad-hoc*

Precum și Dnul M.A. EISSEN, Grefier adjunct,

Pronunță hotărârea de mai jos:

PROCEDURA

1. Comisia europeană pentru Drepturile Omului (în continuare „Comisia”) a prezentat Curții cauza „Neumeister” la 7 octombrie 1966. Pe 11 octombrie 1966, Guvernul Republicii Austria (în continuare „Guvernul”) a sesizat la rândul lui Curtea în acest caz, la originea căruia se află o cerere prezentată Comisiei pe 12 iulie 1963 de Fritz Neumeister, cetățean austriac, împotriva Republicii Austria (articolul 25 din Convenție)

Cererea Comisiei – care era însoțită de raportul prevăzut în articolul 31 din Convenție – și cererea Guvernului au fost prezentate Grefierului Curții în termen de trei luni, cum prevăd articolele 32 paragraful 1 și 47. Ele se refereau, pe de o parte, la articolele 44 și 48 și, pe de altă parte, la declarația prin care Guvernul a recunoscut jurisdicția obligatorie a Curții în virtutea articolului 46 din Convenție.

2. La 7 noiembrie 1966, Dl René Cassin, Președintele Curții, a tras la sorți, în prezența Grefierului adjunct, numele a șase din cei șapte Judecători pentru Camera mai sus menționată, Dl Alfred Verdross, Judecător ales de naționalitate austriacă, din oficiu, în conformitate cu articolul 43 din Convenție; Președintele a tras la sorți de asemenea și numele a trei judecători supleanți.

3. Președintele Camerei a primit, la 22 noiembrie 1966, opinia Agentului Governamental, precum și cea a Delegaților Comisiei, cu privire la procedura de mai jos. Printr-o ordonanță din aceeași zi, el a decis că Guvernul trebuiesă prezinte un memoriu, într-un termen care trebuie să expire la 25 martie 1967, și că după ce va primi acest memoriu, Comisia va putea depune un memoriu din partea sa care va fi specificat ulterior. La 10 martie 1967, Președintele Camerei a

prelungit, până la 10 martie 1967, termenul acordat Guvernului. El a precizat, în același timp, că depunerea memoriului de răspuns al Comisiei va avea loc cel târziu la 1 septembrie 1967.

Memoriul Guvernului a parvenit la Grefă la 27 aprilie 1967, iar cel al Comisiei la 3 august 1967.

4. Printr-o ordonanță din 12 octombrie 1967, Președintele Camerei a fixat la 4 ianuarie 1968 deschiderea procedurii orale. La 24 noiembrie 1967, dând curs cererii Guvernului, Camera a autorizat Agentul și avocații acestuia, să se servească de limba germană în timpul acestei proceduri, cu condiția ca acesta să asigure interpretarea în franceză sau în engleză a pledoariilor și declarațiilor lor (articolul 27 paragraful 2 din Regulament).

La 18 decembrie 1967, Guvernul a prezentat o cerere de amânare a ședinței: Președintele Camerei a refuzat această cerere dar îmbolnăvirea bruscă a doi judecători a motivat o ordonanță din partea sa, din 4 ianuarie 1968, care amâna dezbaterile pentru 12 februarie 1968.

5. La 13 ianuarie 1968, Președintele Camerei a împuternicit Grefierul să invite Guvernul și Comisia să emită unele acte care au fost incluse la dosar respectiv la 23 ianuarie și la 5 februarie 1968.

6. Un judecător și un judecător supleant au informat Președintele Camerei că nu puteau să participe la audiere și Președintele Curții a procedat, la 17 ianuarie 1968, la tragerea la sorți a numelor judecătorilor supleanți.

Dl Judecător Verdross nu a putut participa la cauză, Guvernul a desemnat la 12 februarie 1968, pentru a participa la ea în calitate de judecător ad hoc pe Dl Hans Schima, profesor emerit la Facultatea de Drept a Universității din Viena și membru al Academiei de Științe din Austria.

7. În conformitate cu ordonanța din 4 ianuarie 1968 menționată mai sus, la 12, 13 și 14 februarie 1968, la Strasbourg, la Palatul Drepturilor Omului, au avut loc ședințe publice.

În fața Curții au compărut:

- din partea Comisiei:

Dl SØRENSEN, Delegat principal, și

Dnii C.T. EUSTATHIADES și J.E. S. FAWCETT, Delegați;

- din partea Guvernului:

Dl E. NETTEL, Legationssekretär la Ministerul federal al Afacerilor Externe, Agent, asistat de

Dl W. P. PAHR, ministerialsekretär al Cancelariei federale, și

Dl R. Linke, Sektionsrat al Ministerului Federal al Justiției, avocați.

Curtea a ascultat declarațiile ambelor părți și concluziile lor.

La 13 februarie 1968, Curtea a adresat agentului guvernamental și reprezentanților Comisiei o serie de întrebări la care ei au răspuns la 13 și 14 februarie 1968.

La 14 februarie 1968, Președintele Camerei a pronunțat încheierea dezbaterilor.

8. Curtea a invitat, la 14 și 15 februarie 1968, Guvernul și Comisia să prezinte o nouă serie de acte care au fost prin urmare anexate la dosar.
9. După ce a deliberat în Camera Consiliului, Curtea a pronunțat următoarea hotărâre.

ÎN FAPT

1. Cererea Comisiei și cererea Guvernului au ca obiect să prezinte cauza Neumeister în fața Curții, pentru ca aceasta să decidă dacă faptele cauzei dau dovadă, din partea Austriei de o încălcare a obligațiilor care îi revin în termenii articolelor 5 paragraful 3, 5 paragraful 4 și 6 paragraful 1 din Convenție.

2. Faptele cauzei, așa reiese din raportul Comisiei, din memoriile, actele și documentele prezentate, și declarațiile orale ale reprezentanților respectivi ai Comisiei și ai Guvernului, pot fi rezumate astfel:

3. Dl Fritz Neumeister, cetățean austriac s-a născut la 19 mai 1922, locuiește la Viena, unde a fost proprietar și director al unei mari întreprinderi de transporturi, „*Internationales Transportkontor*” sau „ITEKA”, care avea aproximativ două sute de angajați.

4. La 11 august 1959, Parchetul (Staatsanwaltschaft) din Viena a invitat Tribunalul penal regional (*Landesgericht für Strafsachen*) al acestui oraș să deschidă o anchetă pregătitoare (Voruntersuchung), însoțită de arestarea imediată, împotriva a cinci indivizi printre care Lothar Rafael, Herbert Huber și Franz Neumeister și o anchetă (*Vorerhebungen*) împotriva lui Fritz Neumeister și a altor trei persoane.

În ajun, de fapt, Serviciul Finanțelor al primului departament al capitalei denunțase (*Anzeige*) persoanele interesate la Ministerul public: el bănuia că unele persoane au comis o fraudă de fisc obținând în mod nelegitim din 1952 până în 1958, în calitate de ajutor pentru exortare (*Ausfuhrhändlervergütung și Ausfuhrvergütung*), „rambursarea” a mai mult de 54 500 000 șilingi impozit în afacerea (*Umsatzsteuer*), alte persoane – în special Neumeister – că a participat la aceste afaceri în calitate de complice (*als Mitschuldige*).

În Austria, un act de genul acesta nu constituie o simplă infracțiune fiscală, ci o escrocherie (*Betrug*) în sensul articolului 197 din Codul Penal. În termenii articolului 200, escrocheria devine o crimă (*Verbrechen*) dacă suma prejudiciului cauzat sau scontat depășește 1 500 de șilingi. Pedepsa riscată este „închisoarea severă” de la cinci la zece ani dacă suma depășește 10 000 de șilingi, dacă criminalul a dat dovadă de „o obraznicie sau o șiretenie deosebită” sau dacă el este un escroc ordinar (articolul 203). Aceste două sume au fost modificate de atunci, ele se ridică acum la 2 500 și 25 000 de șilingi respectiv.

5. În conformitate cu dispozițiile din dreptul austriac (*ständige Geschäftsverteilung*), instrucțiunea și ancheta intentate de către Ministerul public au nimerit în mod automat la 17 august 1959, la Judecătorul de instrucțiune Leonard care se ocupa deja, de la 13 februarie 1959, de o altă mare cauză de escrocherie, cauza Stögmüller.

6. La 21 ianuarie 1960, Neumeister a compărut pentru prima dată, în calitate de suspect (*Verdächtiger*”; în sensul austriac al acestui cuvânt), în fața Judecătorului de instrucțiune. Pe parcursul interogatoriului, care a durat o oră și un sfert, el a luat cunoștință de inițiativa Parchetului menționată mai sus; el a protestat invocând inocența sa, atitudine de care se pare că el nu s-a îndepărtat mai apoi.

7. La cererea Procuraturii din Viena (22 februarie 1961), Judecătorul de instrucțiune a decis la 23 februarie 1961 să deschidă o anchetă pregătitoare împotriva lui Neumeister și a ordonat reținerea preventivă a acestuia (*Untersuchungsschaft*).

În consecință, Neumeister a fost plasat a doua zi în detenție preventivă în cauza Rafael și complicii (24 a Vr 6101/59). S-a cerut în același timp o notificare cu privire la punerea sa în libertate provizorie într-o cauză de fraudă vamală (nr. 6 b Vr 8622/60) pentru care el era reținut timp de douăzeci de zile. Acest alt caz nu se află în fața Curții europene pentru Drepturile Omului; el s-a terminat prin achitarea celor opt preveniți, pronunțată la 29 martie 1963 de către Tribunalul penal regional din Viena, a cărei Curte Supremă din Austria (*Oberster Gerichtshof*) a confirmat sentința la 14 aprilie 1964.

În timpul detenției sale, reclamantul a fost interogat în calitate de inculpat („*Beschuldigter*”, în înțelesul austriac al acestui cuvânt), la 27 februarie, 2 martie, 18 aprilie, 19 aprilie, 20 aprilie, 21 aprilie și 24 aprilie 1961. Din cele 67 de pagini ale proceselor verbale, reiese că Judecătorul de Instrucțiune l-a informat în detalii despre declarațiile făcute în privința sa de mai mulți coinculpați, dintre care Franz Scherzer, Walter Vollman (fost director al sucursalei pe care ITEKA o avea la Salzburg), Leopold Brunner și Lothar Rafael. Acesta din urmă fugise în străinătate, dar adresase instanței o scrisoare lungă de mai mult de treizeci de pagini, în care îl acuza pe Neumeister. Reclamantul a făcut în detalii explicații referitor la persoana sa; interogatoriile se desfășurau de cele mai dese ori în prezența unui inspector de finanțe (*Finanzoberrevisor*), DI Besau.

8. La 12 mai 1961, Neumeister a beneficiat de o măsură de punere în libertate provizorie pe cuvânt: el a depus jurământul (*Gelöbnis*) conform prevederilor articolului 191 din Codul de procedură penală, dar nu a oferit cauțiune. Ministerul public a atacat în zadar această decizie pe lângă Curtea de Apel (*Oberlandesgericht*) din Viena.

9. După eliberarea sa, reclamantul a revenit la activitățile sale profesionale. Pe parcursul procesului cu privire la fraudă vamală (6 b VR 8622/60), el vânduse ITEKA, în aparență la un preț de nimic – aproximativ 700 000 șilingi, care au fost plătiți în patruzeci și opt de luni – însă el a fondat o mică întreprindere de transporturi, firma Scherzinger care avea trei angajați.

În iulie 1961, Neumeister a plecat în Finlanda, cu autorizația Judecătorului de instrucțiune, pentru a-și petrece vacanța împreună cu soția și cei trei copii ai lor. La începutul lunii februarie 1962, el a făcut o călătorie de câteva zile la Sarre, de asemenea cu acordul acestui magistrat. El afirmă că mergea deseori să-l viziteze pe judecătorul de instrucțiune, de bună voie, pe toată perioada care s-a scurs până la cea de-a doua arestare a sa (12 iulie 1962, paragraful 12 de mai jos).

10. Fiind arestat la 22 iunie 1961, la Paderborn (Republica Federativă a Germaniei), Lothar Rafael a fost extradat în Austria la 21 decembrie 1961, ministrul Justiției din Renania din Nord-Westfalia și trimis în judecată la cererea prezentată de autoritățile austriece. În ianuarie 1962, poliția economică (*Wirtschaftspoizei*) din Viena l-a interogat îndelung pe Rafael, care a făcut grave acuzații în adresa lui Neumeister.

11. Neumeister l-a informat pe Judecătorul de instrucțiune, în primăvara anului 1962, că dorea să plece iarăși în Finlanda cu familia pe parcursul lunii iulie. Magistratul instructor nu a avut pentru moment obiecții. Apoi, el anunțase reclamantul că se va confrunța cu Rafael în luna iunie, dar că el nu trebuia să renunțe pentru aceasta la proiectele sale de vacanță în străinătate.

La 3, 4, 5 și 6 iulie 1962, Neumeister a fost interogat de judecătorul de instrucțiune în prezența inspectorului de finanțe Besau. Luând cunoștință cu declarațiile făcute în privința sa de către diferiți martori și inculpați, în special de către Rafael, în ianuarie 1962, el le-a contestat cu vehemență. Cu această ocazie au fost redactate cincizeci de pagini de procese verbale.

Confruntarea lui Neumeister cu Rafael s-a desfășurat în fața poliției economice din Viena la 10 și 11 iulie 1962. Din cele douăzeci și două de pagini ale prioceselor verbale, reiese că Neumeister persista în negările sale.

În dimineața zilei de 12 iulie, Judecătorul de instrucțiune a comunicat lui Neumeister că Ministerul public se opunea plecării sale în Finlanda, prevăzută pentru data de 15. Fiind ascultat în calitate de martor, la 7 iulie 1965, de către un Subcomisar al Comisiei europene pentru Drepturile Omului, el a furnizat referitor la aceasta următoarele precizări:

„Ceea ce spun acum este cam dificil pentru mine. Personal, eram convins, pentru că eu aveam acest sentiment – subliniez: sentimentul -, că Dl Neumeister va reveni după călătoria sa în Finlanda. Dle Președinte, Dlor de la Comisie, Dumneavoastră cunoașteți că un judecător nu trebuie să se lase influențat de sentiment, însă doar de lege. Această lege mi-a ordonat, dat fiind că nici un acord de asistență juridică sau de extrădare nu există ca atare între Austria și Finlanda, să nu cedez sentimentului pe care-l aveam că Neumeister va reveni. Eu știu ce i-am spus la acel moment Dlui Neumeister: ”Am sentimentul că veți reveni; personal, nu pot, fără aprobarea procuraturii, să vă dau nici o autorizare.” Această aprobare a fost refuzată atunci de Ministerul public.”

Reclamantul, din partea sa, a pretins în fața Subcomisiei că Judecătorul de instrucțiune îi permisesse să plece în Finlanda în pofida avizului negativ al Ministerului public.

12. Oricum, judecătorul de instrucțiune a ordonat în aceeași zi, la 12 iulie 1962, la cererea Procuraturii, arestarea lui Neumeister.

Mandatul (Haftbefehl) releva, pentru început, că persoana vizată era bănuită că comisesse împreună cu Lothar Rafael și alți inculpați, din 1952 până în 1957, o serie de acte de escrocherie care cauzaseră Statului un prejudiciu de aproximativ două milioane de șilingi. El a adăugat că Neumeister cunoștea acuzațiile împotriva lui după eliberarea sa (12 mai 1961) și trebuia să se aștepte la o pedeapsă grea; pentru care fostul său angajat Walter Vollmann, pentru care rezultatele anchetei s-au dovedit totuși a fi mai puțin apăsătoare, fugise de urmăriri; că recentele interogatorii ale reclamantului și confruntarea sa cu Rafael îi arătasera fără nici o îndoială că va trebui de acum înainte să renunțe la atitudinea sa de negare pură; că avea intenția de a petrece vacanța în străinătate și că eliberarea pașaportului său nu i-ar fi oferit o garanție adecvată, acest document nu mai era necesar pentru a trece unele frontiere.

Din aceste diverse circumstanțe, mandatul a dedus că exista în speță un pericol de fugă (*Fluchtgefahr*), în sensul articolului 175, paragraful 1, alineatul 2, din Codul de procedură penală.

Neumeister a fost arestat în după-amiaza zilei de 12 iulie 1962, nu departe de biroul său. El a rugat îndată pe cea mai mare dintre fiicele sale, Maria Neumaister, să anuleze prin telegramă biletele pe care le comandase pentru a traversa Baltica. Polițiștilor, care venise să-l aresteze, el le-a declarat că avusese intenția de a pleca a doua zi la Ministerul public pentru a solicita autorizația de a pleca în Finlanda, luni 16 iulie.

La 13 iulie 1962, Neumaister a compărut pentru câteva momente în fața judecătorului de instrucțiune care i-a notificat reținerea lui preventivă (articolul 176, paragraful 1 din Codul de procedură penală).

13. La 23 iulie 1962, reclamantul a făcut primul recurs împotriva mandatului de arestare din 12 iuliei 1962. Subliniind ca întreprinderea sa, domiciliul, familia se află la Viena, el afirma că nimic nu permitea să se creadă că riscul de a fugi era real și că el putuse foarte bine să fugă mai înainte dacă ar fi dorit.

Camera Consiliului (*Ratskammer*) a Tribunalului penal regional din Viena a respins recursul la 13 iuliei 1962, din motive asemănătoare cu cele enunțate în mandatul litigios. Ea a insistat în special cu privire la declarațiile lui Rafael care, după cum considera ea, a înrăutățit net situația lui Neumeister.

Reclamantul a atacat această decizie la 4 august 1962. El susținea că articolul 175, paragraful 1, alineatul 2, din Codul de procedură penală cere un veritabil „risc de fugă” și nu o simplă „posibilitate de fugă”, că un asemenea risc trebuie să fie apreciat în lumina unor fapte exacte și că eventualitatea unei condamnări severe nu este suficientă în această privință; el făcea referință la o hotărâre făcută de Curtea Constituțională (*Verfassungsgerichtshof*) la 8 martie 1961 (*Culegere de Decizii a acestei Curți, 1961, paginile 80-82*).

Curtea de Apel (*Oberlandesgericht*) din Viena a respins recursul (*Beschwerde*) la 10 septembrie 1962. Fiind de acord cu motivele reținute de Camera Consiliului, ea a adăugat că persoana vizată știa că acuzațiile îndreptate împotriva sa s-au agravat după 12 mai 1961, și trebuia să se aștepte la o pedeapsă grea ținând cont de paguba enormă cauzată și, conform raportului poliției din 12 iulie 1962, că făcuse pregătiri de călătorie pentru străinătate și le menținuse cu toate că judecătorul de instrucțiune competent îi refuzase direct autorizația necesară. În aceste condiții, Curtea a considerat că trebuia de făcut concluzia că exista pericolul de fugă.

14. Neumeister a introdus cea de-a doua cerere de punere în libertate provizorie la 26 octombrie 1962. Străduindu-se din nou să dovedească că pericolul de fugă lipsea, el a oferit pentru prima oară, în regim subsidiar, o garanție bancară de 200 000 sau, în cel mai rău caz 250 000 șilingi (articolul 192 din Codul de procedură penală).

Camera Consiliului a respins cererea la 27 decembrie 1962. Reamintând că Neumeister risca o pedeapsă de la cinci la zece ani de detenție cu regim aspru (articolul 203 din Codul penal) și trebuia să răspundă pentru un prejudiciu de aproximativ 6 750 000 șilingi, ea a considerat că furnizarea unei garanții nu era suficientă pentru a înlătura riscul de fugă și că nu era cazul să fie examinată dobânda garanției propuse.

Neumeister a atacat această decizie la 15 ianuarie 1963. Pe lângă argumentele expuse în cererea sa din 23 iulie 1962 și în recursul din 4 august 1962, el a remercat:

- că suma pagubei care îi era atribuită, pe nedrept după părerea lui, scăzuse foarte mult, trecând de la patruzeci de milioane de șilingi (24 februarie 1961) la puțin mai mult de unsprezece milioane și jumătate (12 mai 1961) pentru a scădea la 6 748 510 șilingi 45 (decizia din 27 decembrie 1962);
- că deținuții implicați în alte cazuri mai importante își obținuse libertatea plătind o cauțiune;

- că el nu a căutat niciodată să fugă, de exemplu în perioada dintre eliberarea sa (12 mai 1961) și cel de-al doilea arest (12 iulie 1962) și, în special, în favoarea aflării sale în Finlanda;
- că abia trecuseră câteva ore dintre înfățișarea sa în fața judecătorului de instrucțiune, în dimineața zilei de 12 iulie 1962, și arestul său;
- că acest interval scurt nu-i oferea posibilitatea materială de a anula pregătirile sale de călătorie, pregătiri la care el nu dorise să renunțe fără a încerca un ultim demers pe lângă parchet;
- că era de mai mult de nouă luni în detenție preventivă (24 februarie 1961 – 12 mai 1961 și 12 iulie 1962 – 15 ianuarie 1963), element care pleda de asemenea, dacă e să credem, în favoarea lipsei de pericol de fugă;
- că toate interesele sale profesionale și familiale erau la Viena unde soția sa, de altfel, deschisese recent un magazin de confecții pentru dame.

Curtea de apel din Viena a respins recursul la 19 februarie 1963. Referindu-se la decizia sa din 10 septembrie 1962, ea a relevat că situația nu a evoluat de atunci într-o direcție favorabilă pentru Neumeister. Fără îndoială că suma prejudiciului imputată acestuia a scăzut, însă ea nu includea suma de care persoana vizată ar fi putut răspunde într-o cauză de export simulat de mașini (*Kreisverkehr der Textilien der Firma Benistex*). De altfel, el nu scăzuse până la punctul de a influența într-un mod decisiv asupra pedepsei la care Neumeister trebuia să se aștepte în cazul condamnării sale. Curtea a conchis că pericolul de fugă rămânea atât de mare încât chiar furnizarea unei garanții eventuale nu putea fi luată în considerare (*indiskutabel ist*) și că ea nu era de natură să elimine acest pericol.

15. Patru săptămâni mai devreme, mai exact la 21 ianuarie 1963, Judecătorul de instrucțiune efectuase o nouă confruntare între Rafael și Neumeister care confirmase, în principal, declarațiile lor respective din 10 și 11 iulie 1962. După părerea reclamantului, confruntarea a durat un sfert de oră aproximativ. Cu această ocazie a fost stabilit un proces verbal de o pagină și jumătate.

16. La 12 iulie 1963, adică chiar în ziua introducerii cererii lui în fața Comisiei europene pentru Drepturile Omului, Neumeister a formulat a treia cerere de punere în libertate provizorie, pe care a completat-o la 16 iulie; el se obliga să depună jurământul (*Gelöbnis*) prevăzut de articolul 191 din Codul de procedură penală și oferea iarăși furnizarea, dacă era necesar, unei garanții bancare de 200 000 sau 250 000 șilingi. Repetând argumentele sale anterioare, el susținea:

- că în perioada dintre eliberarea sa (12 mai 1961) și cel de-al doilea arest al său (12 iulie 1962), el a fost mereu la dispoziția magistratului instructor, se prezentase spontan de cinci sau șase ori la el pentru a se informa cu privire la mersul anchetei și îl informase începând cu luna martie 1962 asupra intenției sale de a pleca în Finlanda;
- că drumurile de fier austriece îl autorizase să construiască la Viena, lângă Gara de Est, un depozit cu o valoare de peste un milion și jumătate de șilingi, proiect pe care el nu l-ar fi putut realiza din motivul reîncarcerării sale;
- că după aceasta, nici o acuzare nouă nu fusese descoperită împotriva sa;

- că Lothar Rafael, făcuse mărturisiri (*Geständiger*), încerca să amelioreze cauza său să arunce vina sa asupra altuia și că declarațiile sale nu meritau nici o încredere;
- că după mai mult de un an de detenție provizorie, ipoteza unui pericol de fugă nu mai era reală.

Judecătorul de instrucțiune a respins cererea din 23 iulie 1963. El a considerat de fapt că motivele reținute în deciziile din 31 iulie 1962, 10 septembrie 1962, 27 decembrie 1962 și 19 februarie 1963 păstrau actualitatea lor iar documentele din dosar consolidau, în principal, acuzațiile lui Rafael împotriva lui Neumeister.

La 5 august 1963, el a sesizat atunci Camera Consiliului Tribunalului penal regional din Viena, cu un recurs în care relua multe din considerațiile rezumate mai sus, adăugând la ele în special următoarele:

- ținând cont de amploarea și de complexitatea cazului, ancheta și procedura ulterioară se anunța a fi extrem de lungă încât durata detenției preventive, deja mai mare de patrusprezece luni, risca să o depășească pe cea a pedepsei eventuale dacă s-ar fi intervenit în scurt timp;
- Judecătorul de instrucțiune nu răspunsese la mai multe din argumentele lui Neumeister și nu indicase documentele care păreau să susțină declarațiile lui Rafael, care de altfel aveau mari șanse de a fi retrase mai devreme sau mai târziu;

aceiași majistrat minimalizaze pe nedrept importanța reducerii pagubei atribuite lui Neumeister, reducere care putea foarte mult să se accentueze în viitor;

- el nu fondase declarația sa pe fapte, dar pe simple prezumpții cu privire la repercursiunile spuselor lui Rafael cu privire la starea sufletească a lui Neumeister (*Seelenzustand*).

Persoana interesată sublinia de altfel:

- că era gata să aducă din nou la tribunal documentele sale de identitate și pașaportul;
- că el nu avea mijloace de a își întreține familia în străinătate;
- că în afară de aceasta o fugă nu ar fi avut nici un sens pentru o persoană de vârsta sa, în aceeași măsură, putea, în cazul extradării, să nu mai beneficieze de imputarea detenției sale preventive față de pedeapsa sa eventuală (aluzie la articolului 55 a) din Codul penal).

Camera Consiliului a refuzat recursul la 8 august 1963. Referindu-se la decizia atacată și la cele precedente ea a remarcat în esență:

- că declarațiile lui Rafael și ale lui Neumeister erau confirmate de către o serie de elemente (scrisori originale, documente contabile, extrase ale conturilor, mărturiile martorilor, etc.) ;
- că confruntarea lui Rafael cu Neumeister în iulie 1962 a agravat profund situația acestuia din urmă și că Judecătorul de instrucțiune avea dreptate să se intereseze de efectele pe care ea le-ar fi avut asupra reclamantului;

- că, în aceste condiții, furnizarea eventuală a unei garanții nu putea fi luată în considerare (*indiskutabel ist*) și nu era deloc de natură să elimine pericolul de fugă.

La 20 august 1963, Neumeister a introdus un recurs la Curtea de Apel din Viena, împotriva acestei decizii. Plângerile sale coincideau în mare măsură cu cele pe care el le formulase la 5 august 1963. El reproșa de asemenea Camerei Consiliului că nu precizase conținutul documentelor care trebuiau să consolideze acuzațiile lui Rafael, că lăsase în umbră chestiunea de a ști dacă, Neumeister știuse de aceste documente și că pierduse din vedere faptul că se scursese mai mult de șase luni de la ultima decizie a Curții de Apel (19 februarie 1963). El a atras atenția, de asemenea, asupra faptului că putuse foarte bine să fugă, dacă ar fi dorut, în perioada cuprinsă între confruntarea sa cu Rafael și arestul său.

Curtea de Apel totuși nu a luat nici o hotărâre: Neumeister a renunțat la 11 septembrie 1963, fără a explica de ce.

17. La 16 septembrie 1963, fiica mai mare a lui Neumeister a sesizat ministerul Justiției printr-o petiție prin care cerea eliberarea tatălui său; ea oferea o cauțiune de un milion de șilingi.

Poliția economică din Viena a adresat Tribunalului penal regional, la 13 noiembrie 1963, un raport confidențial de unde reieșea că Maria Neumeister încercase în zadar să procure o parte din această sumă de la un vechi client al firmelor ITEKA și Scherzinger.

18. Câteva zile mai devreme – la 6 noiembrie 1963, peste o zi de la închiderea anchetei pregătitoare (paragrafele 19 și 20 de mai jos) – Dl Michael Stern, avocat, formulase în numele lui Neumeister cea de-a patra cerere de punere în libertate provizorie. El relua aici pe scurt argumentele dezvoltate în cererile precedente, sublinia că detenția preventivă a reclamantului dura de aproape douăzeci de luni și propunea o garanție bancară de un milion de șilingi.

Pe parcursul procedurii în fața Comisiei, Neumeister a declarat că această ofertă fusese prezentată contrar voinței sale, căci el nu era atunci în măsură să furnizeze o garanție care consta într-o sumă atât de mare. Printr-o scisoare din 14 aprilie 1964, Dl Stern a confirmat că acționase în această privință din propria sa inițiativă. Reprezentanții Guvernului au pledat în fața Comisiei că această ofertă îl obliga pe Neumeister și că jurisdicțiile competente nu aveau nici un motiv să gândească că ele nu reflectau voința sa.

Judecătorul de instrucțiune a respins cererea din 5 decembrie 1963. Referindu-se la deciziile din 31 iulie 1962, 10 septembrie 1962, 27 decembrie 1962, 19 februarie 1963 și 8 august 1963, el a considerat că reclamantul nu aducea nici un element de natură să justifice eliberarea sa.

Neumeister a atacat această decizie la 13 decembrie 1963. El a contestat încă o dată existența unui pericol de fugă; dacă e să credem aceasta, Tribunalul penal regional și Curtea de Apel din Viena nu apreciaseră niciodată bine faptele pertinente în această privință, se sprijiniseră pe prezumpții vagi și nu pe probe solide și atribuiseră pe nedrept o importanță determinantă enormității pagubei pretinse cauzate Statului. El se plânga în special că Tribunalul penal nu a ținut nici un cont, în decizia sa din 5 decembrie, de durata detenției preventive deja suportată. În concluzie, recursul repeta oferta unei garanții bancare de un milion de șilingi.

Camera Consiliului Tribunalului penal regional din Viena a primit recursul la 8 ianuarie 1964. Ea a recunoscut o anumită valoare adusă argumentării reclamantului: cea care reamintea că Neumeister risca o pedeapsă de la cinci la zece ani de închisoare aspră, ea releva că nu se putea ști dacă el ar fi beneficiat de „dreptul de atenuare extraordinară” (*ausserordentliches Milderungsrecht*, articolul 265 a) din Codul de procedură penală) însă că durata detenției

preventive ar fi, conform oricărei probabilități adăugată la cea a pedepsei în caz de condamnare (articolul 55 a) din Codul penal) și că tentativa de a fugi era foarte mult minimalizată (*vesentluch verringert*). Ea a considerat totuși că o garanție de un milion de șilingi nu ar fi fost suficientă pentru a elimina pericolul de fugă. În această privință, ea a subliniat că în termenii articolului 192 din Codul de procedură penală, rata cauțiunii depinde nu numai de situația deținutului și de averea garantului eventual, dar și de consecințele infracțiunii. Din aceste motive, camera Consiliului a ordonat punerea în libertate provizorie a lui Neumeister prin intermediul unei cauțiuni de două milioane de șilingi (bani lichizi sau în formă de garanție bancară) și depunerea voluntară (*freiwillige Hinterlegung*) a pașaportului persoanei interesate la Tribunal.

La 21 ianuarie 1964, Dl Stern a introdus, în numele lui Neumeister, un recurs în scopul de a scădea suma cauțiunii la un milion de șilingi. În principal el înainta faptul că conform articolului 192 din Codul de procedură penală, consecințele infracțiunii nu sunt luate în considerare decât ținând cont de situația deținutului și de averea garantului. El a făcut concluzia că tribunalele nu trebuie nici într-un caz să ceară o garanție care să întrecă posibilitățile solicitantului (*Gesuchsteller*), fără de care ei puteau după dorința lor, în ipoteza unui prejudiciu important, să împiedece orice punere în libertate provizorie.

Decizia litigioasă a fost parțial schimbată la 4 februarie 1964. După ce a constatat că recursul viza în exclusivitate rata cauțiunii care trebuia furnizată, Curtea de Apel din Viena a considerat, de comun cu camera Consiliului, că o sumă de un milion de șilingi părea foarte mică față de paguba cauzată de faptele de care Neumeister trebuia să răspundă. Ea a adăugat că reclamantul dispunea, după toate aparențele, datorită câștigurilor pe care le realizase chiar prin aceste fapte, de mijloace cu mult mai mari decât oferta sa. Ea a notat, de asemenea, că el nu pretindea, în mod categoric, că o garanție de un milion de șilingi ar fi epuizat resursele sale. Curtea a relevat totuși că ea nu era în măsură să se pronunțe asupra sumei cauțiunii cerute de camera Consiliului, pentru că ea nu posedea elementele necesare de apreciere. Ea a trimis deci cauza la Camera Consiliului subliniind că acesteia i-ar fi revenit faptul de a determina, în lumina unei examinări profunde a situației lui Neumeister și a averii garanțiilor pe care el ar fi putut să le desemneze, o rată cauțiunii cuprinsă între unul și două milioane de șilingi.

Într-un raport din 16 martie 1964, făcut la cererea Camerei Consiliului, poliția economică din Viena a exprimat opinia că Neumeister nu era defel în stare să procure două milioane de șilingi. Ea se sprijinea pe o serie de acte de unde reieșea că firma Scherzinger nu era defel prosperă și că Maria Neumeister se declarase capabilă de a furniza o garanție de cinci sute de mii de șilingi.

Camera Consiliului Tribunalului penal regional din Viena a luat hotărârea la 31 martie 1964, la două săptămâni după stabilirea actului de acuzare (paragrafele 19 și 21 de mai jos). În afară de raportul poliției economice, ea a menționat o scrisoare a lui Neumeister, datată din 25 februarie 1964, conform căreia o persoană care vroia să păstreze anonimatul accepta să aducă o cauțiune de un milion două sute cincizeci de mii de șilingi. Adăugând această sumă la cele cinci sute de mii de șilingi propuși de Maria Neumeister, camera Consiliului reducea la un milion șapte sute cincizeci de mii de șilingi suma cauțiunii cerute de la reclamant.

Printr-un recurs din 20 aprilie 1964, Neumeister a cerut ca suma să fie scăzută la un milion două sute cincizeci de mii de șilingi; după părerea lui, oferta fiicei sale era inclusă în cea a garantului care nu vroia să-și dezvăluie identitatea.

Curtea de Apel din Viena a respins recursul din 20 mai 1964. Ea a considerat de fapt că Camera Consiliului se conformase deciziei din 4 februarie și că consecințele infracțiunii căpătau o importanță primordială în scopul aplicării articolului 192 din Codul de procedură penală.

19. Între timp, Judecătorul Leon Hard pronunțase, la 4 noiembrie 1963, încheierea anchetei pregătitoare și comunicase Parchetului dosarul care cuprindea 21 de volume cu câte aproximativ 500 pagini fiecare, plus o cantitate apreciabilă de alte documente (articolele 111 și 112 din Codul de procedură penală). La 17 martie 1964, Parchetul din Viena terminase din partea sa să stabilească actul de acuzare (*Anclageschrift*) care i-a fost notificat lui Neumeister la 26 martie (articolele 207 și 208 din Codul de procedură penală).

20. Îndeplinindu-și sarcina, Judecătorul de instrucțiune a fost ajutat de poliția economică din Viena, de serviciul de finanțe (inspectorul Besau), de căile ferate austriece și de administrația poștelor; necătând la aceasta el a întâlnit obstacole considerabile.

Astfel, patru din principalii inculpați, și anume Lothar Rafael, Herbert Huber, Franz Schmuckerschlag și Walter Vollmann, au fugit în străinătate, primii trei de la începutul urmărilor, al patrulea după ce a beneficiat de o măsură de punere în libertate provizorie pe cuvânt. La sfârșitul acestei lungi proceduri, autoritățile austriece obținuseră de la Republica Federativă a Germaniei extradarea lui Rafael (21 decembrie 1961) și de la Elveția pe cea a lui Huber (27 septembrie 1962). Din contra, Republica Federativă a Germaniei refuzase extradarea lui Schmuckerschlag deoarece el avea naționalitatea germană pe lângă naționalitatea austriacă. În ceea ce privește Vollmann, nu a fost găsit până în prezent. La aceasta se adăugase o serie de dificultăți inerente caracterului, amplitudinii și complexității actelor incriminate. Ancheta viza la început douăzeci și două de persoane și se referea la douăzeci și două de capete de acuzare. Acuzării îi revenea să dovedească, în special, că actele relative la cumpărarea marfurilor au fost falsificate, că valoarea exporturilor a fost majorată în mod fraudulos, că întreprinderile destinate din străinătate nu existau sau nu știau nimic de afacere și că exportatorii plasaseră în Elveția sau în Liechtenstein produsul vânzărilor lor. În acest scop au trebuit să fie reconstituite multiple operații comerciale efectuate pe parcursul a multor ani, au trebuit verificate itinerariile urmate de o sută cincizeci sau o sută șaiszeci vagoane de cale ferată, a trebuit studiat un mare număr de dosare al serviciului de finanțe, ascultați zeci de martori dintre care unii au trebuit să fie interogați din nou după extrădarea lui Rafael, etc. Numeroși martori trăiau în străinătate, de exemplu în Olanda, Italia, Canada, America Latină, Africa și Orientul Apropiat. Republica austriacă a fost, deci, obligată să recurgă la serviciile interpolului și să invoce tratate de asistență reciprocă juridică pe care ea le-a încheiat cu Olanda, Republica Federativă a Germaniei, Italia, Elveția și Liechtenstein. Anchetele din Olanda, Republica Federativă a Germaniei și Elveția s-au derulat, o parte, în prezența funcționarilor austriece și, în principal, în ceea ce privește Elveția, în prezența judecătorului Leon Hard. Termeni de la șase la șaisprezece luni s-au scurs între trimiterea cererii de ajutor judiciar și primirea rezultatului cercetărilor, pe care ele le-au permis în Olanda, Republica Federativă a Germaniei, Italia, și în Elveția. La momentul încheierii anchetei, cererea adresată Elveției rămânea în instanță cu privire la un moment care, de altfel, nu aducea la nimic , autoritățile elvețiene estimaseră (septembrie 1964) că secretul profesional al băncilor din Zurich în cauză era contrar comunicării informațiilor dorite. În ceea ce privește răspunsul celor din Liechtenstein, el nu a sosit în Austria decât în iunie 1964.

Erau de asemenea în cauză întreprinderile sub administrația sovietică, , mai ales în timpul primei faze a anchetei. Nici un document nu a putut fi obținut de la banca forțelor armate sovietice prin intermediul căreia au fost efectuate decontările.

Cursul anchetei pare să fi fost încetinit prin refuzul unuia dintre inculpați – Herbert Huber – de a face vreo declarație în fața magistratului instructor.

Pe din altă parte, urmărirea care vizau unele fapte sau inculpați au fost separate din motivul importanței lor secundare (articolul 57 paragraful 1 din Codul de procedură penală); ele par a fi

abandonate ulterior (articolul 34 paragraful 2 din același cod). La momentul încheierii anchetei pregătitoare numărul idivizilor inculpați în speță nu era mai mare de zece.

După 21 ianuarie 1963, data ultimei sale confruntări cu Rafael, Neumeister nu a mai fost ascultat de către judecătorul de instrucțiune care, pe parcursul aceleiași perioade, l-a interogat de douăzeci și opt de ori pe Rafael (272 de pagini de procese verbale) și cinci alți inculpați de șaptesprezece ori în total (119 pagini de procese verbale). După procesul verbal al confruntării din 21 ianuarie 1963 a fost preconizată o nouă confruntare. Totuși ea nu a avut loc; după spusele reclamantului refuzul lui Lothar Rafael a împiedicat această confruntare.

21. Având un volum de 219 pagini, actul de acuzare din 17 martie 1964 viza zece persoane, și anume Lothar Rafael, Herbert Huber, Franz Scherzer, Fritz Neumeister, Ivan Ackermann, Leopold Brunner, Walter Vollmann, Herman Fuchschuber, Helmut Dachs și Rudolf Grömmer; el nu avea nici o legătură cu cauza „*Kreisverkehr der Textilien der Firma Benistex*”, obiectul unei proceduri independente (paragraful 22 infra).

Din partea sa, Neumeister, era acuzat de escrocherie calificată (articolele 197, 200, 201, alineatul a) și d), și 203 din Codul penal) în zece grupuri de tranzacții cu privire la obiecte foarte diverse: săpun de toaletă, instrumente (burghie și vergele de sudură), îmbrăcăminte de damă (ciorapi de nylon, fuste, bluze etc.), încălțăminte de gimnastică, articole din piele, articole de catifea, lămpi de apartament și mecanisme de rulment. Suma totală a prejudiciului de care el trebuia să răspundă depășea cinci milioane două sute de mii de șilingi. În această privință, reclamantul ajungea în a patra poziție, după Rafael (mai mult de 35 100 000 șilingi), Vollmann (aproape 31 900 000 șilingi) și Huber (aproape 31 800 000 șilingi), dar înaintea lui Scherzer (mai mult de 1 400 000 șilingi), Brunner (mai mult de 1 250 000 șilingi), Dachs (mai mult de 1 100 șilingi), Ackermann și Grömmer (aproape 200 000 șilingi). Anumite intrigi incriminate nu se refereau defel la persoana sa. Era vorba, în primul rând, despre o mare afacere de export de produse textile, în care doar Rafael, Huber și Vollmann erau în cauză (mai mult de 1 200 000 șilingi), p. 101-170 din actul de acuzare).

Parchetul ceruse în special deschiderea unei proceduri de judecată în fața Tribunalului penal regional din Viena, convocarea a treizeci și cinci de martori și citirea mărturiilor altor cincizeci și șapte.

22. La 3 iunie 1964, parchetul din Viena a avizat Camera Consiliului Tribunalului penal regional că el abandona provizoriu, cu rezerva de a le reintroduce la o dată ulterioară, urmărirea intentată împotriva lui Neumeister în cauza „*Kreisverkehr der Textilien der Firma Benistex*” (articolul 34 paragraful 2, alineatul 1, din Codul de Procedură penală). Cu ocazia depunerii actului de acuzare, Parchetul obținuse de la Tribunal separarea acestor urmăriri care a dat prilej, prin urmare, unei proceduri separate (26 d VR 2407/64).

În aceeași zi, Camera Consiliului, care constata că paguba globală imputată lui Neumeister era astfel redusă la mai mult de patru milioane de șilingi, a hotărât să scadă la un milion de șilingi – bani lichizi sau sub formă de garanție bancară – rata cauțiunii cerute pentru eliberarea reclamantului.

La 13 august 1964, Neumeister a informat Camera Consiliului că fiica sa Maria Neumeister denumită în mod special și o altă persoană în special desemnată consimțeau să-i servească drept garanți (*Bürgen*), prima pentru 850 000 de șilingi, cea de-a doua pentru 150 000. Persoanele interesate au confirmat acest lucru a doua zi. După ce au verificat solvabilitatea (*Tauglichkeit*), Camera Consiliului a acceptat oferta lor la 16 septembrie 1964. Câteva ore mai târziu, reclamantul a depus jurământul prevăzut în articolul 191 din Codul de procedură penală, a depus

pașaportul său la tribunal conform deciziei din 8 ianuarie 1964 a rămas neschimbat asupra acestui punct, și și-a recăpătat libertatea.

23. Diferitele decizii cu privire la detenția preventivă a lui Neumeister au fost toate pronunțate în conformitate cu articolele 113 paragraful 2 (prima instanță) și 114 paragraful 2 (apel) din Codul de procedură penală, în rezultatul unei ședințe, care nu a fost publică, la care parchetul fusese ascultat în absența reclamantului și a avocatului său (*in nichtöffentlicher Sitzung nach Anhörung der Staatsanwaltschaft bzw. der Oberstaatsanwaltschaft*).

24. La 9 octombrie 1964, data de deschidere a procedurii de judecată (*Hauptverhandlung*) a fost fixată pentru 9 noiembrie.

La 18 iunie 1965, după două sute de zile de audiere, Tribunalul penal regional din Viena, constituit în Tribunal de magistrați (*Schöffengericht*), a amânat dezbaterea pentru o dată nedeterminată pentru a completa ancheta. Fiind sesizat de o serie de cereri, atât din partea Parchetului, cât și diferitor acuzați printre care și Neumeister, el a dat curs mai multor dintre ele și a prescris din oficiu unele măsuri de anchetă adițională. Se pare că atitudinea lui Herbert Huber e una din cauzele importante care au contribuit la deschiderea acestei anchete: în timp ce el păstra tăcerea în timpul anchetei pregătitoare, Huber se explica detaliat în fața magistraților Tribunalului; după spusele lui Neumeister, declarațiile sale au fost favorabile pentru acesta și acablante pentru Rafael. Tribunalul a indicat totuși că ar fi trebuit, după părerea lui, să se înceapă mai devreme, în timpul anchetei preparatoare, o parte din noile anchete și audierile martorilor, ordonate de el.

25. În februarie și iulie 1965, Neumeister a plecat la Strasbourg, având acordul Tribunalului, pentru necesitățile instanței pe care el a introdus-o pe lângă Comisia europeană a Drepturilor Omului. Pașaportul său i-a fost restituit câteva zile până la cea de-a doua călătorie.

26. Ancheta complementară nu a putut fi asigurată de către Judecătorul Leonhard care a făcut mărturia în fața Tribunalului în calitate de martor (articolul 68 din Codul de procedură penală); ancheta a fost preluată de supleantul său permanent. Ancheta a durat mai bine de doi ani și s-a sfârșit deci numai după adoptarea, la 27 mai 1966, a raportului Comisiei. Judecătorul de instrucțiune a interogat numeroși martori printre care pe Alfred Neumeister, fratele reclamantului (13 decembrie 1966), au fost făcute rapoartele de expertiză, s-a recurs la serviciile fiscoale, ale poliției economice din Viena, ale jandarmeriei, ale poștei, Interpolului, autorităților elvețiene și germane, etc. se pare că acuzații nu au mai fost ascultați.

La 8 martie 1966, Tribunalul penal regional din Viena l-a avizat pe Neumeister că s-a hotărât (*eingestellt*), în aceeași zi, în virtutea articolului 109 din Codul de procedură penală, să fie încetate urmărirea intentată împotriva lui cu privire la două din capetele de acuzare. Suma prejudiciului pentru care reclamantul trebuie să răspundă a fost redusă până la aproximativ 370 000 șilingi.

27. Procedura de judecată și-a reluat cursul său în fața Tribunalului penal regional din Viena la 4 decembrie 1967. Conform indicațiilor furnizate Curții de către Guvern, ea trebuia să dureze de la patru la șase luni.

28. În cererea introductivă în instanță din iulie 1963, (nr. 1936/63), al cărei text a fost prezentat de către Comisie la cererea Curții, Neumeister pretindea:

- că a fost arestat și reținut fără „motive plauzibile” fiind bănuțit de a fi comis o infracțiune și fără „motive rezonabile” că era necesar să-l împiedice să fugă (articolul 5 paragraful 1 c) din Convenție);

- că era cazul să se îndoiască de imparțialitatea persoanelor competente pentru a se pronunța în privința menținerii sale în detenție și pentru a dirija ancheta (articolul 6 paragraful 1);

- că procedura examinării cererilor sale de punere în libertate provizorie nu era în conformitate cu exigențele articolului 5 paragraful 4 și ale articolului 6 paragrafele 1 și 3 b) și c) „egalitatea armelor”, (*Waffengleichheit*);

- că nu a fost judecat într-un „termen rezonabil”, nici eliberat în timpul procedurii. În această privință, reclamantul afirma în special că Judecătorul de instrucțiune, responsabil să se ocupe în același timp de mai multe cazuri mari, nu mai era în stare să-și îndeplinească sarcina „într-un termen rezonabil” în sensul articolelor 5 paragraful 3 și 6 paragraful 1 din Convenție.

Neumeister se plângea în special de deciziile luate câteva luni mai devreme de către Camera Consiliului a Tribunalului penal regional din Viena și de către Curtea de Apel.

Pe parcursul audierii în fața Comisiei, avocatul reclamantului a invocat printre altele articolul 5 paragraful 2 din Convenție, și a afirmat că clientul său nu a fost informat în detalii și în scris despre acuzațiile aduse împotriva lui.

Comisia a luat o hotărâre cu privire la admisibilitatea cererii la 6 iulie 1964. Ea a respins, din lipsă evidentă de motive, plângerile relative la paragrafele 1 c) și 2 ale articolului 5 din Convenție, dar a declarat cerera admisibilă în baza articolelor 5 paragraful 3, 5 paragraful 4 și 6 paragraful 1 („termen rezonabil” și „egalitatea armelor”); ea nu a considerat necesar să se pronunțe în privința încălcării alegate a paragrafului 3 din articolul 6, deoarece reclamantul nu a insistat în privința aceasta.

29. În urma deciziei care declara admisibilă o parte a cererii, o Subcomisie a stabilit faptele cauzei și a încercat în zadar să găsească o reglementare amiabilă. (articolele 28 și 29 din Convenție).

30. Invocând articolul 5 paragraful 3, reclamantul a susținut în fața Comisiei și a Subcomisiei că detenția preventivă a durat mai mult decât trebuia. În baza acestei teze, el a reluat multe din argumentele sale pe care le-a desfășurat pe lângă Judecătorul de instrucțiune, al Camerei Consiliului și a Curții de Apel din Viena (*cf. supra*). El a pretins printre altele că nici declarațiile făcute în privința sa de către Lothar Rafael la începutul anului 1962, nici fuga lui Walter Vollmann nu puteau justifica cea de-a doua detenție; el a subliniat în special, în această privință, că extradarea lui Rafael (21 decembrie 1961) precedase propria sa reîncarcerare (12 iulie 1962) de mai mult de șase luni. Dacă ar fi să credem, situația se prezenta în realitate pentru el cu mult mai bine la momentul introducerii cererii (12 iulie 1963) decât la momentul primei sale puneri în libertate (12 mai 1961), datorită în special achitării pronunțate la 29 martie 1963 în cauza de fraudă vamală și datorită diminuării substanțiale a volumului prejudiciului pentru care el trebuia să răspundă în cauza Rafael și complicii. Autoritățile judiciare competente nu au luat în considerare această evoluție favorabilă, interzicând reclamantului să plece iarăși în Finlanda, ordonând arestarea sa și refuzând îndelung eliberarea sa, ca în 1961, pe cuvânt dar chiar prin intermediul furnizării garanțiilor adecvate. Neumeister le reprochează de asemenea că au întârziat să se documenteze despre resursele sale înainte de a fixa rata cauțiunii care a fost cerută; după părerea sa, articolul 5 paragraful 3 din Convenție nu permite de a cere o garanție atât de

considerabilă, încât să împidice, în practică, eliberarea deținutului. Reclamantul a ales de asemenea – declarându-se inocent – că durata detenției sale nu era proporțională pedepsei la care el trebuia să se aștepte în cazul condamnării sale: după părerea sa, această pedeapsă nu ar trebui să depășească douăzeci de luni, sau în cel mai rău caz, doi ani probabil, extremă, dacă principalul acuzat, Lothar Rafael, ar fi primit pedeapsa maximă legală. Fără a contesta dificultățile anchetei, Neumeister a observat că partea cea mai complexă a acesteia avea legătură cu o afacere de textile care nu îl privea deloc; el a adăugat că magistratul instructor nu l-a mai ascultat de la 21 ianuarie 1963. Detenția sa preventivă i-ar fi cauzat un prejudiciu grav, atât moral, cât și material, și l-ar fi jenat foarte mult în pregătirea apărării.

În cererea sa introductivă în instanță în iulie 1963, Neumeister afirma că Judecătorul de instrucțiune, responsabil să se ocupe în același timp de mai multe afaceri mari printre care și cauza Stögmüller, nu era în măsură să-și îneplinească sarcina într-un termen rezonabil vizat în articolele 5 paragraful 3 și 6 paragraful 1 din Convenție. Prin urmare, se pare că el nu a mai invocat această dispoziție în această privință.

Potrivit reclamantului procedura de care se conduce examinarea cererilor de punere în libertate provizorie în Austria (articolele 113 paragraful 2 și 114 paragraful 2 din Codul de procedură penală) nu respectă principiul „egalității armelor” (*Waffengleichheit*), consacrat în articolul 6 paragraful 1 din Convenție. Neumeister s-a referit la acest subiect la avizul exprimat de către Comisie în cazurile Pataki și Dunshirn (cererile nr. 596/59 și 789/60). El a susținut printre altele că un organ judiciar care se conformează acestei proceduri, nu ar fi putut fi considerat drept „tribunal” în sensul articolului 5 paragraful 4.

31. După eșecul tentativei de soluționare pe cale amiabilă pe care a efectuat-o Subcomisia, Comisia plenară a elaborat raportul prevăzut în articolul 31 din Convenție. Fiind adoptat la 27 mai 1966, acest raport a fost transmis Comitetului Miniștrilor al Consiliului European la 17 august 1966. Comisia și-a exprimat aici avizul următor, pe care l-a confirmat apoi în fața Curții:

(a) cu unsprezece voturi contra unu: detența reclamantului a durat mai mult decât „un termen rezonabil”, în așa fel încât în speță a fost încălcat articolul 5 paragraful 3 din Convenție;

(b) cu șase voturi, dintre care votul preponderent al Președintelui (articolul 29 paragraful 3 din Regulamentul interior al Comisiei), contra șase: cauza Neumeister nu a fost audiată într-un termen „rezonabil”;

(c) cu opt voturi contra două, cu două abțineri: procedura cu privire la punerea în libertate a reclamantului a respectat articolele 5 paragraful 4 și 6 paragraful 1.

Raportul conține mai multe opinii individuale, unele concordante, altele disidente.

Argumentele Comisiei și Guvernului

1. Conform avizului Comisiei, articolul 5 paragraful 3 din Convenție garantează oricărei persoane deținute în condițiile prevăzute în paragraful 1 c) al aceluiași articol, dreptul de a fi liberă pe parcursul procedurii sau să fie judecată într-un termen rezonabil. Dacă un individ aflat în detenție preventivă beneficiază de o decizie de punere în libertate provizorie, sunt satisfăcute în viitor prevederile articolului 5 paragraful 3; în lipsa unei asemenea eliberări; trebuie ca persoana interesată să fie judecată într-un termen rezonabil. Comisia a făcut concluzia că detenția nu trebuie să depășească o durată rezonabilă. Deci, problema cea mai importantă ar consta în interpretarea cuvintelor „termen rezonabil”. După părerea Comisiei, această expresie

este vagă și lipsită de exactitate; nu poate fi deci apreciată forța ei exactă decât în lumina circumstanțelor cauzei și nu *in abstracto* .

2. Pentru a facilita o astfel de apreciere, Comisia consideră că în general cazurile pot fi examinate în speță urmând cele șapte „criterii”, „factori” sau „elemente”:

(i) durata efectivă a detenției. Comisia nu ar subînțelege prin aceasta crearea unei „limite temporale absolute” pentru durata detenției. Nici nu ar fi vorba de a măsura această durată cu ea însăși, dar pur și simplu de a o utiliza ca unul din criteriile care permit de a determina caracterul rezonabil sau nerezonabil.

(ii) durata detenției preventive în raport cu caracterul infracțiunii, cu rata pedepsei prescrise și care poate fi așteptată în cazul unei condamnări și în raport cu sistemul legal cu privire la imputarea detenției preventive asupra pedepsei eventuale. Referitor la acest subiect, Comisia relevă că durata detenției preventive poate varia conform caracterului infracțiunii, ratei pedepsei prevăzute și cea a pedepsei la care se poate aștepta. Totuși, pentru a aprecia raportul între pedeapsa și durata detenției preventive, este cazul, după părerea Comisiei, de a ține cont de prezumpția nevinovăției consacrată în articolul 6 paragraful 2 din Convenție. Dacă durata detenției se apropie prea mult de cea a pedepse posibile în cazul unei condamnări, principiul prezumpției nevinovăției nu ar fi pe deplin respectat.

(iii) consecințele de ordin material, moral sau altele pe care detenția le produce asupra deținutului, în măsura în care ele depășesc consecințele normale ale unei detenții.

(iv) conduita inculpatului:

(a) a contribuit el oare la încetenirea sau accelerarea anchetei sau a dezbaterilor?

(b) a fost oare procedura întârziată în urma introducerii cererilor de eliberare provizorie, de apel sau a altor recursuri?

(c) a cerut el oare punerea sa în libertate sub cauțiune sau a oferit alte garanții care să asigure înfățișarea sa la audiere?

În această privință, Comisia consideră că un inculpat care refuză să coopereze cu organele de anchetă, sau care exercită recursurile de care dispune, nu face decât să-și apere drepturile sale și nu ar trebui deci să fie penalizat din acest motiv, în afara cazurilor când el acționează abuziv sau insultător.

În ceea ce privește conduita coinalpaților, Comisia nu crede defel că ea nu este de natură să poată justifica, în cazul dat, prelungirea detenției unui individ.

(v) dificultățile anchetei cazului (complexitatea sa în ceea ce privește faptele sau numărul martorilor și inculpaților, necesitatea de a colecta probe în străinătate, etc.).

(vi) modul în care este dirijată ancheta;

(a) sistemul de care se conduce ancheta;

(b) dirijarea anchetei din partea autorităților (atenția pe care ele au acordat-o cauzei și modul în care au organizat ancheta);

- (vii) conduita autorităților juduciare;
- (a) în examinarea cererilor de eliberare în timpul anchetei;
- (b) în judecarea cauzai.

3. Comisia consideră că un astfel de plan rațional permite o interpretare „coerentă” lipsită de orice aparență arbitrară”. Ea subliniază de altfel că avizul care trebuie formulat într-un litigiu dat ar rezulta din aprecierea elementelor în ansamblul lor. De fapt, se poate întâmpla ca aprecierea anumitor criterii să ducă la stabilirea caracterului rezonabil a duratei unei detenții preventive, iar cea a altor criterii să aibă un sens opus sau să nu furnizeze nici o indicație clară. Concluzia globală ar depinde, prin urmare, de valoarea și de importanța relative ale unor diverse elemente; aceasta nu ar exclude defel faptul ca unul dintre ei să aibă eventual el singur o pondere decisivă.

Comisia adaugă că a încercat să întrunească, prin aceste criterii, toate situațiile de fapt, care se prezintă de obicei în cazurile de detenție preventivă, dar că lista alcătuită de ea nu are defel un caracter limitativ al situațiilor excepționale care pot justifica examinarea altor criterii.

4. În speță, Comisia a constatat faptele în lumina celor șapte criterii și a efectuat aprecierea lor juridică urmând aceeași metodă; unele fapte din cauză i s-au părut pertinente în privința mai multor criterii.

5. După părerea Comisiei, aplicarea primului criteriu înclină spre faptul că durata detenției lui Neumeister a fost excesivă.

Comisia consideră ca termenul de șase luni instituit de articolul 26 din Convenție o împiedică de a se pronunța cu privire la caracterul „rezonabil” al duratei primei detenții preventive a reclamantului, adică două luni și șaptesprezece zile (24 februarie 1961 - 12 mai 1961). Din contra, ea reține ansamblul perioadei de douăzeci și șase de luni și patru zile care s-a scurs între 12 iulie 1962, data reîncarcerării persoanei vizate, și 16 septembrie 1964, data la care a fost eliberat.

Guvernul, suținând că doar detenția anterioară trebuia să fie luată în considerare la introducerea cererii (12 iulie 1963), Comisia obiectează, că eforturile sale ar fi sortite eșecului dacă, plasate ca în cazul dat în fața unei situații continue, ea nu avea competența de a lua în considerare faptele noi, posterioare depunerii cererii, fapte care pot de altfel foarte bine să fie în favoarea unui Stat pârât.

6. După părerea Comisiei, cel de-al doilea criteriu are legătură, prin esență, cu situația care se prezenta autorităților naționale la momentul detenției; el nu ar putea deci fi aplicat într-un mod retrospectiv, adică în funcție de sentința făcută de către judecătorul fondului. Fiind întrebuințat doar cu titlu pur indicativ „opinie tentativă”, pentru a-și face o idee despre pedeapsa la care reclamantul putea să se aștepte în cazul condamnării sale, Comisia relevă:

- că articolul 203 din Codul penal prevede o pedeapsă de la cinci la zece ani de detenție aspră;

- că părțile au discutat în fața ei despre existența unui raport de proporționalitate între rata pedepselor eventuale și suma prejudiciului pentru care fiecare dintre acuzați trebuie să răspundă în speță, dar că ea nu inenționează să se pronunțe asupra acestei controverse;

- că legislația austriacă permite tribunalelor să aplice o pedeapsă inferioară minimului riscat în mod normal, cu condiția ca acuzatul să beneficieze de circumstanțe atenuante.

Ținând cont în special de această ultimă posibilitate, de care jurisdicțiile austriece se folosesc adesea în practică, Comisia consideră că durata detenției lui Neumeister se apropie de pedeapsa prevăzută în cazul condamnării. Ea observă, printre altele, că în termenii articolului 55 a) din Codul penal austriac, perioada detenției preventive este imputată în principiu asupra pedepsei. Comisia nu crede totuși că este aici un element care ar permite modificarea, în baza celui de-al doilea criteriu, aprecierea caracterului rezonabil și a duratei unei detenții; ea insistă, în această privință, asupra incertitudinii pe care deținutul a suportat-o înaintea judecății.

În total, aplicarea celui de-al doilea criteriu, ne-ar face deci de asemenea, să conchidem că detenția reclamantului a durat mai mult decât trebuia.

7. Este vorba de același lucru în privința celui de-al treilea criteriu, deoarece Neumeister ar fi suferit, într-o măsură excepțională, din cauza detenției sale pe plan profesional și financiar.

8. În ceea ce privește cel de-al patrulea criteriu, Comisia constată că reclamantul nu pare să fi prelungit prin atitudinea sa, contrar legii, ancheta. Fără îndoială, el nu a contribuit la reducerea ei, deoarece el n-a încetat să-și afirme inocența, dar acesta era cel mai strict drept al său. Comisia nici nu s-o poate că faptele de a introduce o serie de cereri și recursuri, în condițiile definite de lege, ar arăta o intenție din partea lui Neumeister, de a încetini în mod abuziv cursul procedurii. Este cert că inițiativele interesatului au putut să frâneze sau să încetinească lucrul Judecătorului de instrucțiune și al Parchetului, obligându-i să transmită dosarele la jurisdicțiile competente, dar Comisia a notat că există mijloace tehnice – de exemplu efectuarea copiilor documentelor necesare – care pot să asigure în asemenea caz derularea continuă a anchetei.

9. După părerea Comisiei, cauza despre care este vorba era de o foarte mare complexitate din cauza caracterului, amploarei și a numărului mare de tranzacții litigioase, a ramificării lor în străinătate și a numărului inculpaților și al martorilor. Examinarea celui de-al cincilea criteriu ar putea deci să justifice durata lungă a detenției. Comisia estimează totuși că menținerea lui Neumeister în detenție preventivă nu s-ar putea explica prin dificultățile anchetei pregătitoare după încheierea acesteia, la 4 noiembrie 1963.

10. În ceea ce privește cel de-al șaselea criteriu, Comisia începe prin a analiza textele de care se conduce, în Austria, ancheta pregătitoare, și anume distribuția cazurilor între magistrații instructori (articolele 83 paragraful 2 și 87 paragraful 3 din Convenție, articolul 18 din Codul de procedură penală; articolele 4 paragraful 2 din „*Gerichtsverfassungsnovelle*”, articolele 17 – 19 din „*Geschäftsordnung für die Gerichtshöfe Zweiter Instanz*”); ea studiază apoi derularea anchetei deschise împotriva reclamantului. Organele competente în această privință nu par să fi încălcat datoria lor și nici să fi prelungit detenția lui Neumeister printr-un alt mod comparabil, dar funcționarea sistemului în vigoare pare să fi implicat unele întârzieri în speță, dat fiind faptul că judecătorul de instrucțiune trebuia să se ocupe în același timp de mai multe cazuri foarte grele și complexe. Comisia semnalează că a avut dificultăți pentru a determina dacă distribuția cazurilor poate fi modificată, în dreptul austriac, după stabilirea rolului anual. Ea relevă că dacă Guvernul contestează existența acestei posibilități, judecătorul responsabil să instruiască cauza Matznetter, care este de asemenea în dezbatere la Curte, a fost temerar eliberat de la examinarea altor cazuri. Comisia nu este de părere, de altfel, că trebuia de aprofundat chestiunea: conform unui principiu general de drept internațional, un Stat nu trebuie să invoce propria sa legislație pentru a justifica neîndeplinirea obligațiilor convenționale. Deci, comisia nu

intenționează să cerceteze dacă întârzierile constatate de ea decurg dintr-un obstacol legal sau mai degrabă din neaplicarea clauzelor care ar fi permis evitarea lor.

În definitiv, examinarea faptelor bazându-ne pe cel de-al șaselea criteriu ne-ar face să concluzionăm că reținerea lui Neumeister a fost excesivă. Fără îndoială reprezentanții guvernului au comunicat Curții, la audierea din februarie 1968, noi precizări în ce privește măsurile luate pentru a facilita sarcina Judecătorului de instrucțiune (*cf. infra*). Comisia răspunde că aceste informații i-ar fi permis să completeze raportul său dacă ea ar fi dispus de acestea mai înainte; dar totuși nu considera că ele ar permite o concluzie inversă.

11. După părerea Comisiei, conduita autorităților judiciare în ceea ce privește cererile de punere în libertate provizorie a lui Neumeister (prima bransă al celui de-al șaptelea criteriu) poate permite aprecieri diferite. Comisia estimează deci că este dificil de a determina dacă examinarea acestui element permite de a bănuși că durata detenției litigioase a depășit sau nu limitele rezonabile.

Comisia nu admite în orice caz argumentul înaintat de către Guvern (*cf. infra*), potrivit căruia Neumeister a pierdut dreptul său „de a fi judecat într-un termen rezonabil” în ziua când Camera Consiliului Tribunalului penal regional din Viena, a acceptat, pentru prima dată, în principiu să îl elibereze sub cauțiune (8 ianuarie 1964). A doua frază a articolului 5 paragraful 3 din Convenție oferă Statelor contractante o soluție intermediară între continuarea detenției și eliberarea însă recurgerea la o astfel de soluție nu ar trebui, după părerea Comisiei, să servească de scuză pentru un Guvern de a o prelungi indefinit detenția unei persoane care refuză să constituie garanția cerută, în special dacă ea nu este în stare s-o furnizeze; dacă ar fi fost altfel, acest guvern ar putea ușor să se eschiveze de la obligațiunile sale cerând garanții excesive.

Comisia adaugă că a doua bransă al celui de-al șaptelea criteriu (conduita autorităților judiciare în judecarea cauzei) nu este în speță de domeniul articolului 5 paragraful 3, Neumeister și-a recăpătat libertatea înaintea începerii procesului.

12. În lumina unei aprecieri globale ale acestor diverse elemente, Comisia a ajuns, cu unsprezece voturi contra unu, la concluzia că a avut loc o încălcare a articolului 5 paragraful 3. Ea nu indică la ce dată precisă a început această încălcare; după părerea ei, ea trebuia doar să se pronunțe asupra faptului de a ști dacă durata detenției lui Neumeister a fost rezonabilă sau nu.

13. După părerea Comisiei, problema „termenului” prevăzută în articolul 6 paragraful 1 din Convenție nu se pune în același fel ca și pentru articolul 5 paragraful 3, deoarece aplicabilitatea primei dintre aceste clauze nu depinde de existența unei detenții.

În materie penală, termenul despre care e vorba ar începe de la momentul când bănușelile asupra persoanei vizate au avut repercursiuni importante asupra situației sale. Comisia reține că în circumstanțele date, cu șapte voturi contra cinci, ziua primului interogatoriu a lui Neumeister de către Judecătorul de Instrucțiune (21 ianuarie 1960) și nu, de exemplu, data elaborării actului de acuzare (17 martie 1964).

Comisia consideră, pe de altă parte cu o majoritate de nouă voturi contra trei, că termenul vizat de articolul 6 nu este deschiderea procesului, nici audierea acuzatului de către jurisdicția de judecată (cuvintele „*entendue*” și „*hearing*”), dar cel puțin „decizia” tribunalului de primă instanță cu privire la „temeiul acuzării” (*determination of any criminal charge*), decizie care încă nu a fost luată în cazul dat. Ea nu crede că ar trebui de cercetat în speță dacă el ar include de asemenea și procedurile de recurs.

În ceea ce privește caracterul „rezonabil” al termenului, mai multe criterii utilizate de către Comisie în domeniul articolului 5 paragraful 3 ar avea de asemenea importanță, *mutatis mutandis* în domeniul articolului 6 paragraful 1 (primul, al patrulea, al cincilea, al șaselea și primele două branșe ale celui de-al șaptelea).

Comisia estimează în definitiv, cu șase voturi – printre care și votul preponderent al Președintelui – contra șase, că cauza lui Neumeister nu a fost ascultată într-un termen rezonabil și, prin urmare, articolul 6 paragraful 1 nu a fost remarcat în această privință. Ea nu se oprește la circumstanța că Neumeister nu a formulat nici o plângere în această privință: ea estimează că este competentă pentru a cunoaște toate problemele juridice pe care faptele relative la o cerere le-ar implica, bazându-se dacă e necesar pe un articol din Convenție pe care reclamantul nu l-a invocat în mod special; practica sa și articolul 41 paragraful 1 d) din Regulament confirmă aceasta.

14. După părerea Comisiei procedura de care se conduce în Austria examinarea cererilor de punere în libertate provizorie, nu intră în domeniul articolului 6 paragraful 1 din Convenție deoarece ea nu are legătură nici cu „temeiul unei acuzări în materie penală” (unanimitate), nici cu „contestările cu privire la drepturile și obligațiunile cu caracter civil” (șapte voturi contra cinci). Spre deosebire de Guvern (infra), Comisia nu este de părere că articolul 6 abandonează definiția acestor cuvinte în seama sistemului juridic intern al fiecărui Stat contractant. Ea nu crede, în același timp, că le poate da o interpretare destul de largă pentru a cuprinde procedura litigioasă. Străduindu-se să precizeze noțiunea autonomă de „drepturi și obligațiuni cu caracter civil”, ea se referă anume la lucrările pregătitoare ale Convenției și la propria sa jurisprudență.

După părere Comisiei, se poate susține că articolul 5 paragraful 4 din Convenție, în măsura în care el cere ca un tribunal să hotărască cu privire la legalitatea detenției, implică respectarea unor principii fundamentale. Totuși, procedura fixată de articolele 113 și 114 din Codul austriac de procedură penală nu ar fi contrară acestei dispoziții (șapte voturi contra cinci).

Comisia conchide, cu opt voturi contra două abțineri, că în procedura cu privire la punerea în libertate a lui Neumeister, nu a fost o încălcare nici a articolului 5 paragraful 4, nici a articolului 6 paragraful 1.

15. Comisia atrage atenția Curții asupra opiniilor individuale – concordante sau disidente după caz – pe care mai mulți dintre membrii săi le-au exprimat în raportul despre diversele chestiuni care au apărut în speță.

16. La audierea din 12 februarie 1968, Comisia a prezentat următoarele concluzii:

(1) dacă articolul 5 paragraful 3 din Convenție a fost sau nu încălcat prin detenția lui Fritz Neumeister în perioada 12 iulie 1962 și 16 septembrie 1964;

(2) dacă articolul 6 paragraful 1 din Convenție a fost sau nu încălcat din motivul că urmărirea penală începută împotriva lui Fritz Neumeister nu au fost duse până la capăt începând cu 21 ianuarie 1960, dată la care persoana vizată a fost audiată pentru prima dată de Judecătorul de instrucțiune în calitate de suspect, sau începând cu o dată ulterioară;

(3) dacă articolul 6 paragraful 1 sau articolul 5 paragraful 4, sau chiar cele două articole împreună, au fost sau nu încălcate de anchetă, aplicând articolele 113 și 114 din Codul austriac de procedură penală, în privința recursurilor introduse de Fritz Neumeister împotriva detenției preventive.”

17. Conform Guvernului, părerea pe care a exprimat-o Comisia în raportul său și conform căruia Republica Austria a încălcat articolele 5 paragraful 3 și 6 paragraful 1 în cauza Neumeister, se bazează pe stabilirea defectuoasă a faptelor și pe o interpretare eronată a Convenției.

18. Cu privire la interpretarea articolului 5 paragraful 3 și aplicarea sa în speță, Guvernul contestează în primul rând metoda adoptată de Comisie. De fapt, ar reieși clar din sensul literal al cuvântului „rezonabil” („*reasonable*”) că chestiunea de a ști dacă durata detenției preventive a fost excesivă poate fi rezolvată doar în lumina circumstanțelor cauzei și nu cu ajutorul unei serii de „criterii”, „elemente” sau „factori” preconcepți. Această opinie ar fi de altfel în conformitate cu practica anterioară a Comisiei și cu intențiile redactorilor articolului 5 paragraful 3. De altfel, Guvernul consideră că sistemul de procedură penală a Statului vizat capătă o mare importanță în această materie. După părerea lor, autorii Convenției erau convinși că cele două sisteme de procedură penală în vigoare în Statele membre ale Consiliului Europei, și anume sistemul anglo-american și sistemul continental, era în perfectă armonie cu Convenția, cu toate că ele se deosebeau foarte tare unul de altul. Guvernul a dedus că articolul 5 paragraful 3 nu trebuie luat în considerare din punctul de vedere al unui singur sistem juridic dat. De aici rezultă că cercetând dacă durata unei detenții preventive este „rezonabilă” sau nu, nu trebuie niciodată de pierdut din vedere „normele obișnuite” („*Common Standard*”) ale sistemului juridic de care se conduce Înalta Parte contractantă în cauză. După părerea Guvernului, o decizie care declară că Convenția nu a fost respectată în cazul lui Neumeister ar însemna indirect că dreptul austriac de procedură penală nu este în conformitate cu principiile Convenției, cu toate că se aseamănă mult cu cel al majorității altor țări de pe continentul european.

Guvernul reproșează, de asemenea, Comisiei că a constatat faptele în funcție de criteriile alese de ea. Pornind de la o opinie juridică preconcepută, Comisia nu ar fi fondat avizul său pe ansamblul faptelor cauzei, însă doar pe cele de care ea avea nevoie pentru a răspunde anumitor întrebări, care i se păreau în legătură cu soluționarea juridică. Procedând în așa fel, ea nu ar fi stabilit sau nu ar fi apreciat mai multe fapte importante.

19. Guvernul opune de altfel raționamentului Comisiei următoarele considerații care ar demonstra că nu a fost încălcat articolul 5 paragraful 3.

20. Contrar primului din cele șapte „criterii”, și anume durata efectivă a detenției, Guvernul aduce obiecții de principiu. După părerea lui, acest „criteriu” tinde spre introducerea în Convenție a unei limite absolute a duratei detenției preventive, ceea ce Înaltele Părți Contractante ar fi dorit cu exactitate să evite utilizând cuvintele „termen rezonabil”. El nu s-ar analiza de altfel ca un criteriu adevărat, pentru că el ar prejudicia concluzia la care diferite criterii trebuie să ducă. În ceea ce privește restul, Comisia nu l-a reținut în jurisprudența sa anterioară.

Pe de altă parte, Guvernul consideră că cererea vizează în exclusivitate durata detenției lui Neumeister până la momentul în care acesta a sesizat Comisia (12 iulie 1963). Luând în considerare perioada de timp care s-a scurs până la punerea în libertate provizorie a reclamantului (16 septembrie 1964), Comisia și-ar fi întrecut competențele pe care i le atribuiau articolele 24–31 din Convenție.

Guvernul consideră, în ordine subsidiară, că perioada posterioară datei de 8 ianuarie 1964, dată la care Camera Consiliului a acceptat, pentru prima oară, în principiu de a îl elibera din închisoare pe Neumeister sub cauțiune, nu ar fi intrat în cont. După părerea lui, o singură ofertă de punere în libertate satisface prescripțiile articolului 5 paragraful 3. Dacă persoana interesată nu profită de aceasta, fie că ea nu consimte să furnizeze garanția cerută, fie că nu are

posibilitatea, ea perde , după părerea Guvernului, dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil. La urma urmelor, nu s-a găsit nici o clauză directă la articolul 5 paragraful 3 care, să interzică să se ceară deținuților garanții „excesive”; de aici ar rezulta că redactorii Convenției nu au lăsat să se înțeleagă că Statelor li s-ar impune o obligațiune în această privință.

21. Guvernul ne împărtășește cu atât mai mult opinia Comisiei cu privire la cel de-al doilea criteriu. Aplicând acest criteriu, Comisia ar fi făcut, prin forța lucrurilor, anumite teorii cu privire la pedeapsa pe care o riscă reclamantul, nu a fost făcut în speță până la acest moment nici o judecată de condamnare. Or, aceste teorii s-ar fi fondat atât pe o apreciere eronată a faptelor considerate că au avut loc cât și pe o stabilire defectuoasă a faptelor. Astfel, ipoteza conform căreia o jurisdicție austriacă are însușirea de a pronunța, dacă există circumstanțe atenuante, o pedeapsă inferioară minimului legal, ar fi inexactă sub forma necondiționată care i-ar fi dat-o Comisia. De fapt, articolul 265 a) din Codul de procedură penală, pertinent în această materie, nu ar fi aplicat decât în cazuri excepționale ale unui concurs de împrejurări atenuante foarte importante și predominante. Pentru a constata faptele într-un mod obiectiv și complet, Comisia ar fi trebuit, după părerea Guvernului, să țină cont de practica tribunalelor austriece, care nu ar fi avut obiceiul de a aplica unui acuzat o pedeapsă cu mult mai ușoară decât minimumul legal într-un caz în care prejudiciul se ridică la mai multe milioane de șilingi. Guvernul subliniază pe de altă parte că Codul de procedură penală austriac prevede de asemenea, în articolele sale 43-45, un anumit număr de circumstanțe agravante. În fine, un calcul pur matematic care ar proporționa rata pedepsei la suma pagubei de care un acuzat trebuie să răspundă ar ajunge , după părerea Guvernului, la consecințe inacceptabile.

22. Cel de-al treilea criteriu ar fi și el inapt pentru examinarea acestei cauze: el ar fi introdus diferențe de tratament în aplicarea clauzelor legale cu privire la punerea în libertate provizorie, rezultat incompatibil cu principiul de egalitate în fața legii, prevăzut de articolul 7 din Constituția austriacă și articolul 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Mai mult ca atât, aplicarea acestui criteriu ar fi cerut constatarea exactă a efectelor detenției asupra întregii vieți personale a lui Neumeister. Or, Comisia nu a efectuat astfel de constatări. Ea nu ar fi susținut prin nici un argument concuzia sa conform căreia deteriorarea situației financiare a reclamantului era în esență sau în exclusivitate imputabilă detenției litigioase; în această privință, ea ar fi citat doar declarațiile fără probe ale interesatului și un pasaj izolat a unei decizii a Camerei Consiliului Tribunalului penal regional din Viena. La fel, Comisia nu ar fi furnizat detalii cu privire la dificultățile pe care Neumeister afirmă că le-ar fi avut în procesul pregătirii apărării lui. În general, ea ar fi pierdut din vedere faptul că orice detenție implică neapărat inconveniențe pentru deținut.

23. După părerea Guvernului, Comisia s-a mulțumit să prezinte, din punctul de vedere al celui de-al patrulea criteriu. o parte din rezultatul investigațiilor lui, fără a descoperi în mod special unele fapte pe care le cunoștea și, care apreciate la justa lor valoare, ar fi prezentat în mod diferit conduita reclamantului.

Comisia nu ar fi avut dreptate să aplice cel de-al patrulea criteriu în sensul subiectiv, uitând că atitudinea unui inculpat în timpul procesului constituie un element obiectiv. De sigur, Neumeister nu a căutat să încetinească procesul prin recursurile pe care le-a făcut. Ele nu au provocat întârzieri, dosarul trebuind să fie de fiecare dată trimis autorităților competente. De altfel, Neumeister nu a făcut nimic pentru a accelera mersul procesului. Din contra, el nu a făcut o dare de seamă exactă a rolului său în tranzacțiile în cauză.

Guvernul subliniază, în fine că Comisia, cu toate că criteriul său nr 4 vizează deopotrivă conduita altor inculpați, a examinat în mod izolat comportamentul reclamantului. Or, el consideră că dacă

urmăririle au fost începute simultan împotriva a mai multor inculpați bănuți de complicitate, fiecare dintre ei trebuie să suporte consecințele inițiativelor celorlalți. În acest fel el reproșează Comisiei că ar fi separat din ansamblul cauzei urmărirea intentată împotriva reclamantului, pe când totuși Judecătorul de instrucțiune, care a depus în fața ei mărturia, declarase că dacă nu a anchetat separat cauza lui Neumeister, doar pentru că unele din infracțiunile imputate erau într-un mod de nerezolvat legate de activitățile inculpaților săi. După părerea Guvernului, o stabilire completă și corectă a faptelor și o aplicare din punct de vedere juridic exactă a acestui criteriu ar fi făcut negreșit Comisia să exprime părerea că durata detenției preventive fusese rezonabilă.

24. Referitor la cel de-al cincilea criteriu, Guvernul aprobă concluzia Comisiei. Aceasta totuși nu ar fi ținut cont de dificultățile procedurii penale despre care este vorba (expunerea faptelor, paragraful 20). Guvernul reamintește că a trebuit, în speță, să recurgă la ajutorul judiciar din străinătate și să ceară extrădarea a mai multor inculpați. Din cauza amplitudinii și complexității tranzacțiilor incriminate, anchetele și interogatoriile făcute în afara Austriei ar fi cerut mult timp și, uneori, participarea personală a magistratului instructor. Mai mult ca atât, cererile de ajutor judiciar ar fi ridicat, în anumite țări, în special în Elveția, probleme de drept a căror soluționare ar fi implicat de asemenea o pierdere de timp. Raportul Comisiei nu ar fi menționat aceste fapte fără de care nu s-ar fi putut cum trebuie aprecia complexitatea cauzei și nici obstacolele întâlnite de către judecătorul de instrucțiune. Guvernul regretă în fine faptul că Comisia nu a luat în considerare conduita coinculpaților în timpul procedurii, dar a luat în considerare doar numărul lor.

25. În ceea ce privește cel de-al șaselea criteriu, faptele constatate de Comisie nu ar fi suficiente pentru a justifica concluzia pe care a făcut-o.

În primul rând, Comisia subapreciase rolul anchetei pregătitoare în procedura penală austriacă. Guvernul subliniază că „*Voruntersuchung*” are drept scop stabilirea materialității faptelor. Reiese că în hotărârile penale complexe și dificile, o anchetă pregătitoare atât de lungă și, prin urmare, o atât de îndelungată detenție preventivă sunt deseori inevitabile.

Comisia nu a apreciat cu atât mai mult faptele cauzei la justa lor valoare. Ea a pornit de la ipoteza că ar fi fost posibil să-l elibereze pe judecătorul de instrucțiune de orice alt lucru pentru a îi permite să se consacre doar anchetei deschise împotriva reclamantului. Or, legislația austriacă (articolul 87 paragraful 3 din Constituție, articolul 18 din Codul de procedură penală, articolul 34 paragraful 5 din regulamentul interior adoptat de Ministerul Justiției pentru tribunalele de prima și a doua instanță) ar fi împiedicat de a modifica, în cursul anului, repartizarea cauzelor penale din simplul motiv că un judecător este extrem de ocupat. Guvernul semnaleză totuși că Președintele și „Camera Personalului” (*Personalsenat*) al Tribunalului regional din Viena, având în grijă să faciliteze sarcinile Judecătorului de instrucțiune, au atribuit de mai multe ori altor magistrați cauzele care i-ar fi nimerit în mod normal, în măsura în care textele în vigoare acordă atenție acestui fapt (de la 1 la 30 iunie 1959, de la 1 decembrie 1960 la 31 mai 1961, de la 18 septembrie 1961 la 31 iulie 1962, de la 1 octombrie la 31 decembrie 1962 și de la 15 mai la 30 septembrie 1963). Fiind ascultat de Comisie în calitate de martor, Judecătorul de instrucțiune a declarat de altfel, că dacă nu ar fi trebuit să se ocupe în același timp de mai multe cauze, anchetarea cauzei lui Neumeister ar fi fost scurtată însă timpul câștigat ar fi fost atât de minim că nici nu ar merita să se vorbească despre el.

Examinând atitudinea autorităților responsabile de anchetă, pe de altă parte, Comisia nu și-ar fi fondat constatările sale pe depozițiile Judecătorului de instrucțiune, fără a le aprecia apoi din punct de vedere juridic. După părerea Guvernului, o astfel de apreciere ar fi arătat că magistratul instructor și asistenții săi au acționat cu grijă și promptitudinea necesare, cu atât mai mult că o

animită întârziere ar fi fost inevitabilă datorită faptului că doi din participanții inculpați erau în străinătate și că ar fi trebuit, pentru a îi descoperi, de făcut anunțuri internaționale de căutare.

În general, Guvernul consideră că nu s-a cruțat nici un efort pentru a accelera cursul anchetei. El relevă, la acest subiect, că urmărirea cu privire la anumite acte sau anumiți inculpați au fost separate sau părăsite în virtutea articolelor 57 paragraful 1 și 34 paragraful 2 din Codul de procedură penală. El consideră că nu se putea merge mai departe pe această cale decât atât cât s-a mers. După părerea sa, diferitele infracțiuni incriminate erau atât de strâns legate între ele încât nu permiteau separarea cauzei lui Neumeister de cea a coinculpaților. O asemenea separare, contrară principiului legal al conexității (articolul 56 paragraful 1 din Codul de procedură penală), s-ar fi terminat de altfel în realitate cu încetinirea mersului anchetei, căci Tribunalul ar fi trebuit să compare între ele alegațiile tuturor acuzaților pentru a controla veridicitatea lor.

26. În ceea ce privește cel de-al șaptelea criteriu, Guvernul se declară a nu fi în stare să prezinte observații critice: el reproșează Comisiei că nu a precizat deloc concluziile pe care le trage din faptele pe care le crede că le-a constatat în raportul său.

Guvernul susține în special că decizia din 8 ianuarie 1964, care subordona eliberarea reclamantului după furnizarea unei garanții de două milioane de șilingi, era pe deplin compatibilă cu articolul 5 paragraful 3 din Convenție, ținând cont de existența unui pericol de fugă și faptul că Neumeister se îmbăgățise fără îndoială datorită infracțiunilor de care răspunde.

După părerea Guvernului, Comisia nu ar fi ratat șansa să recunoască caracterul rezonabil al duratei detenției litigioase dacă ea ar fi apreciat corect faptele pertinente.

27. Din cele precedente, Guvernul deduce că chiar dacă este utilizată metoda aleasă de Comisie, nu ar putea fi relevată în speță nici o încălcare a articolului 5 paragraful 3, căci argumentele care militau pentru caracterul rezonabil al duratei detenției ar fi fost mai mare decât cele care merg în sensul opus. Aseasta ar fi valabil pentru criteriile 4, 5 și 6, care ar fi decisive în aceste împrejurări.

Guvernul este mirat în fine că Comisia nu indică la ce dată, după părerea ei, durata detenției lui Neumeister a devenit excesivă.

28. Din avizul Guvernului reiese că Comisia a depășit competența sa cercetând dacă cauza lui Neumeister a fost sau nu ascultată într-un „termen rezonabil” vizat în articolul 6 paragraful 1 din Convenție: reclamantul nu ar fi formulat plângeri referitor la aceasta și problema despre care este vorba nu ar fi jucat nici un rol la audierea din iulie 1964 cu privire la admisibilitatea cererii.

Guvernul consideră, pe de altă parte, că cuvintele „termen rezonabil” au același sens în ambele articole unde figurează, articolul 5 paragraful 3 și articolul 6 paragraful 1.

Termenul care trebuie reținut pe terenul articolului 6 paragraful 1 nu ar fi început să se scurgă de la primul interogatoriu a lui Neumeister de către Judecătorul de instrucțiune (21 ianuarie 1960) însă doar începând de la punerea sa sub acuzații (17 martie 1964). Termenii „acuzații” și „responsabilitate criminală” ar fi desemnat de fapt, atât în sistemul continental cât și în sistemul anglo-american, actul juridic care constă în sesizarea tribunalului pentru a îl invita să decidă asupra temeiului alegațiilor conform cărora un individ a comis o infracțiune care trebuie pedepsită. Cu privire la acest subiect, Guvernul semnaleză că, conform Codului austriac de procedură penală, numai o persoană împotriva căreia a fost depusă o „Anklage” are dreptul de a fi judecată de o instanță independentă. După părerea sa, s-ar fi ajuns la consecințe incompatibile cu scopurile Convenției dacă s-ar fi aderat la interpretarea adoptată în această materie de

Comisie: s-ar fi ajuns la faptul ca încetarea urmărilor să fie împiedicate până la deschiderea procesului, în timp ce mai multe sisteme juridice naționale, și în special articolele 90, 189 și 227 din Codul austriac de procedură penală, prevedea această posibilitate. Această interpretare ar fi fost contrară de asemenea paragrafului 3 a) și paragrafului 2 din articolul 6: nu prea se vede cum o persoană împotriva căreia s-a deschis o anchetă simplă sau o anchetă pregătitoare (*Vorverhandlungen*), ar fi informată în detalii „despre natura și despre cauza acuzațiilor aduse împotriva ei; în ceea ce privește prezumpția nevinovăției, ea ar fi valabilă doar pentru indivizii „acuzați” în sensul articolului 6 paragraful 1, de altfel după cum Comisia a recunoscut acest lucru de mai multe ori.

Guvernul nu împărtășește nici părera exprimată de Comisie conform căreia termenul articolului 6 paragraful 1 se extinde, cel puțin, până la decizia tribunalului de primă instanță cu privire la temeiul acuzației. Acest termen s-ar fi terminat în realitate tot atât de devreme cât acuzatul este „ascultat”, adică de la începutul procedurii de judecată. Guvernul insistă în această privință asupra contrastului care există între articolul 6 paragraful 1 și articolul 5 paragraful 3 care, conține cuvântul „judecat”. El adaugă că autorii Convenției ar fi folosit, în versiunea engleză a articolului 6 paragraful 1, cuvintele „*for the determination*”, în loc de „*in the determination*”, dacă ei ar fi dorit cu adevărat să ceară să se decidă asupra oricărei acuzații într-un termen rezonabil.

Guvernul reproșează în fine Comisiei că s-a limitat să declare că anumite criterii aplicate de ea sub unghiul articolului 5 paragraful 3 sunt valabile și pentru articolul 6 paragraful 1, fără a preciza care fapte i se par mai pertinente cu privire la terenul primei, sau din contra, celei de-a doua din aceste depoziții.

29. În ceea ce privește procedura pe care, în Austria, o respectă examinarea cererilor de punere în libertate provizorie, Guvernul se referă în esență la avizul Comisiei, conform căreia această procedură nu încalcă articolele 6 paragraful 1 și 5 paragraful 4. El subliniază că a aprobat întotdeauna interpretarea restrictivă a cuvintelor „drepturi cu caracter civil” („*civil rights*”), precum reiese din jurisprudența constantă a Comisiei. El crede, totuși, spre deosebire de aceasta, că Convenția părăsește definiția acestor termeni în favoarea sistemului juridic intern al fiecărui Stat contractant, care nu au nici o concepție comună în această materie. El cere Curții să decidă asupra acestei probleme importante.

30. La audierea din 13 februarie 1968, Guvernul a prezentat următoarele concluzii:

că măsurile, luate de autoritățile austriece, care constituie obiectul cererii introduse de Fritz Neumeister împotriva Republicii Austria, precum și raportul stabilit de Comisia europeană pentru Drepturile Omului, la 27 mai 1966, conform articolului 31 din Convenția europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, nu se opun obligațiilor care decurg din această Convenție.”

ÎN DREPT

1. Curtea este chemată să decidă dacă Neumeister a fost victimă, din partea autorităților judiciare austriece, a încălcării Convenției în faptele vizate în partea cererii sale din 12 iulie 1963 pe care Comisia a declarat-o admisibilă la 6 iulie 1964. Aceste fapte sunt cu privire la durata detenției lui Neumeister care, la data depunerii cererii sale, era deținut fără întrerupere timp de un an, astfel încât asupra duratei procedurii urmărite împotriva acuzației sale și împotriva condițiilor în care el a decis asupra diverselor cereri de eliberare.

2. Dispozițiile Convenției care pot intra în considerare pentru această examinare sunt:

(a) în ceea ce privește durata detenției provizorii a lui Neumeister, articolul 5 paragraful 3;

(b) în ceea ce privește durata procedurii urmărite împotriva acuzației sale, articolul 6 paragraful 1;

(c) în ceea ce privește nerespectarea principiului egalității armelor în examinarea acestor cereri de eliberare, articolele 5 paragraful 4 și 6 paragraful 1, eventual combinate între ele.

A. Cu privire la chestiunea de a ști dacă menținerea în detenție a lui Neumeister s-a prelungit dincolo de termenul rezonabil prevăzut în articolul 5 paragraful 3 din Convenție.

3. În termenii paragrafului 3 din articolul 5, „orice persoană arestată sau deținută prevăzute de paragraful 1 c) ai aceluiași articol „are dreptul”, în special, „ să fie judecată într-un termen rezonabil, sau să fie eliberată pe durata procedurii”, punerea în libertate putând „fi subordonată unei garanții care asigură compărarea interesatului la audiere”.

4. Curtea consideră că această dispoziție nu poate fi înțeleasă ca oferind autorităților judiciare o opțiune între judecarea într-un termen rezonabil și punerea în libertate provizorie, chiar dacă ea este subordonată unor garanți. Caracterul rezonabil al duratei detenției care se scurge până la judecată trebuie să fie apreciat în funcție de starea detenției în care se află o persoană acuzată. Până la comunicare, aceasta trebuie considerată ca fiind nevinovată iar obiectul dispoziției analizate este în esență de a impune punerea în libertate provizorie de la momentul în care menținerea în detenție încetează de a mai fi rezonabilă. Astfel este concepția legislației austriece (articolul 190 paragraful 1 din Codul de procedură penală).

5. Curtea este de asemenea de părerea că pentru a aprecia dacă, într-un caz determinat, detenția unei persoane acuzate nu depășește limita rezonabilă, autorităților judiciare naționale le aparține de a cerceta toate circumstanțele care sunt de natură să admită sau să permită eschivarea de la cerințele unei veritabile exigențe de interes public care justifică o derogare de la regula respectării libertății individuale.

În esență, pe baza motivelor indicate în decizia cu privire la cererile de punere în libertate provizorie, precum și a faptelor neinventate indicate de reclamant în recursurile sale, Curtea este invitată să aprecieze dacă a fost încălcată Convenția.

6. În speță, Neumeister a suportat două perioade de detenție preventivă, una de la 24 februarie 1961 până la 12 mai 1961, adică timp de două luni și șaptesprezece zile, alta de la 12 iulie 1962 până la 16 septembrie 1964, adică timp de doi ani, două luni și patru zile.

Desigur, Curtea nu poate cerceta dacă prima perioadă era sau nu autorizată de Convenție; de fapt, trebuie de presupus că Neumeister ar fi exersat în 1961 recursuri și le-ar fi epuizat, el nu s-a adresat la Comisie decât la 12 iulie 1963, adică la o dată posterioară expirării termenului de șase luni fixat de articolul 26 din Convenție.

Această perioadă de detenție nu a constituit cu atât mai mult o primă derogare de la respectarea libertății la care Neumeister putea în principiu pretinde. În ipoteza unei condamnări, această primă detenție ar fi în principiu dedusă din pedeapsa privativă de libertate care i-ar fi fost aplicată (articolul 55 a) din Codul penal austriac); ea diminuează deci durata efectivă de detenție care ar fi putut fi aplicată. Trebuie, deci, de a ține aici cont de aprecierea caracterului rezonabil al

detenției sale ulterioare. Se poate constata pe lângă aceasta că Guvernul austriac a admis ca perioada de detenție suportată de către Neumeister să fie luată în considerare de Curte începând cu cel de-al doilea arest a lui Neumeister, adică de la 12 iulie 1962, pe când plângerea depusă la Comisie este posterioară de mai mult de șase luni de la decizia definitivă luată cu privire la prima cerere de eliberare provizorie.

7. Guvernul austriac din contra a susținut teza conform căreia Curtea nu ar putea recunoaște detenția suportată de Neumeister la o dată posterioară celei de la 12 iulie 1963, ziua când el a introdus plângerea lui, având în vedere că aceasta putea să se refere doar la fapte anterioare acestei date.

Curtea consideră că nu poate adera la această manieră de apreciere. În plângerea sa din 12 iulie 1963, Neumeister se plângea de fapt nu de un act instantaneu dar de o situație în care el se afla de un anumit timp și care trebuia să dureze până când o decizie de punere în libertate provizorie va pune capăt acestei decizii pe care el îndelung se va strădui să o obțină. Aceasta ar însemna a da dovadă de un formalism excesiv și nu de a cere din partea reclamantului care a denunțat o astfel de situație să introducă pe lângă Comisie o nouă plângere după fiecare decizie definitivă care respinge o cerere de punere în libertate. Aceasta ar antrena inutil, pentru Comisie și Curte, o multiplicare și o încurcătură a procedurilor care vor paraliza funcționarea lor.

Curtea a considerat din aceste motive că trebuie să dirijeze examinarea sa asupra menținerii în detenție preventivă a lui Neumeister până la punerea sa în libertate provizorie la 16 septembrie 1964.

8. Ceea ce frapază mai întâi în examinarea circumstanțelor celei de-a doua detenții a lui Neumeister, este faptul că, în timp ce arestarea sa din 12 iulie 1962 fusese provocată de recente declarații ale coindiculpatului Rafael, interesatul, care fusese deja subiectul unei îndelungate anchete, nu a mai fost interogat timp de cincisprezece luni care s-au scurs între cel de-al doilea arest (12 iulie 1962) și închiderea anchetei (4 noiembrie 1963). La 21 ianuarie 1963, este adevărat, el s-a confruntat cu Rafael dar această confruntare, care a fost întreruptă peste câteva minute, nu a fost reluată, contrar procesului verbal. O astfel de stare a lucrurilor cerea, din partea autorităților judiciare, o atenție specială în examinarea cererilor pe care Neumeister le-a adresat în scopul eliberării sale provizorii.

9. Motivul invocat de ele pentru a justifica respingerea acestor cerei a fost cel menționat în mandatul de arest din 12 iulie 1962, adică pericolul ca Neumeister să fugă și să nu compară în instanța care trebuia să-l judece.

După părerea autorităților judiciare, acest pericol rezulta din frica pe care trebuia să i-o inspire lui Neumeister declarațiile coindiculpatului său Rafael în întrebările sale din ianuarie 1962 și confruntările sale cu Neumeister din 10 și 11 iulie 1962; acestea ar fi agravat la moment învinuirea care exizita împotriva prevenitului și ar fi sporit rata pedepsei la care putea să se aștepte în cazul condamnării, precum și totalul prejudiciului pe care îl putea cere pentru a fi reparat, ele trebuiau să-i genereze o tentație considerabilă de a se sustrage prin fugă de la această dublă responsabilitate civilă și penală.

Primele decizii austriece aveau o confirmare a acestui pericol de fugă în faptul că Neumeister ar fi continuat pregătirile sale de călătorie în Finlanda după ce aflase de agravarea cazului său și după ce fusese informat de către judecătorul de instrucțiune despre refuzul de a autoriza această călătorie.

10. Curtea înțelege că autoritățile judiciare austriece au considerat că pericolul de fugă crescuse mult, în iulie 1962, prin gravitatea mai mare a sancțiunilor penale și civile pe care declarațiile noi ale lui Rafael puteau inspira frică lui Neumeister.

Pericolul de fugă nu poate fi totuși apreciat doar pe baza unor asemenea considerații. Alte circumstanțe, în special cu privire la caracterul interesatului, la moralitatea sa, domiciliul său, profesia, resursele, legăturile familiale, legăturile de orice fel cu țara în care este urmărit, pot conforma existența pericolului de fugă sau pot părea la acest moment că nu poate justifica o detenție provizorie.

Trebuie de altfel să se țină cont de asemenea de faptul că pericolul de fugă descrește negreșit odată cu timpul petrecut în detenție pentru că învinuirea probabilă a duratei detenției preventive asupra celei a privațiunii de libertate la care interesatul se poate aștepta este de natură să-i creeze această eventualitate ca fiind mai puțin periculoasă și este de natură să reducă tentația de a fugi.

11. În speță, răspunsurile lui Neumeister la motivele date de autoritățile judiciare austriece pentru a justifica detenția sa provizorie au fost reamintite succint mai sus (expunerea faptelor, paragraful 13, 14, 16 și 18). Reclamantul a cerut și a reamintit în recursurile sale în fața Comisiei, diverse circumstanțe cu privire la stabilirea sa la Viena și că era de natură să contracareze în el orice tentativă de fugă. Explicațiile cu privire la pretinsa continuare a pregătirilor de călătorie în Finlanda sunt confirmate de examinarea documentelor din dosar și nu au fost contrazise de judecătorul de instrucțiune pe parcursul interogatoriului său de către Comisie (expunerea faptelor, paragraful 11, 12 și 14).

Judecătorul de instrucțiune a recunoscut pe de altă parte în fața Comisiei că el personal nu credea că Neumeister ar fi avut intenția să se sustragă prin fugă de a compărea la audiere (expunerea faptelor, paragraful 11). O astfel de declarație, care venea din partea unui magistrat care, pe parcursul unei lungi anchete desfășurate din 1959, trebuia să-l facă cunoscut pe reclamant la justa sa valoare.

12. Curtea este de părere că în asemenea condiții pericolul ca Neumeister să fugă și să nu apară la audierea de judecată nu era în orice caz, în octombrie 1962, mai considerabil încât să fie îndepărtată, în mod inevitabil ca fiind ineficientă, obținerea garanțiilor care, conform articolului 5 paragraful 3, pot însoți o punere în libertate provizorie pentru a diminua riscurile pe care le prezintă.

Aceasta a fost atitudinea autorităților judiciare austriece când pentru prima oară, la 26 octombrie 1962, Neumeister a propus o garanție bancară de 200 000 sau în cel mai rău caz 250 000 șilingi (expunerea motivelor, paragraful 14) și dacă această ofertă a fost reiterată la 12 iulie 1963 (expunerea faptelor, paragraful 16) și chiar dacă oferta de cauțiune a fost ridicată de avocatul său, la 6 noiembrie 1963, la un milion de șilingi (expunerea faptelor, paragraful 18).

13. Curtea nu este în măsură să emită un aviz în ceea ce privește importanța cauțiunii care în mod rezonabil să fie impusă lui Neumeister, și ea nu exclude că primele oferte ar fi putut fi respinse ca fiind nesatisfăcătoare. Ea a constatat că jurisdicțiile austriece au fondat aprecierea lor în principal pe amploarea prejudiciului care a rezultat din infracțiunile imputate lui Neumeister și că el putea fi chemat să le repare. Prejudiciul era astfel, încât în rezultatul deciziilor luate, oferta unei garanții bancare nu putea fi luată în considerare („*indiskutabel*”, expunerea faptelor, paragraful 14 și 16). Acest refuz al autorităților judiciare de a ține cont câtuși de puțin de ofertele succesive de cauțiune făcute de Neumeister se justificau din ce în ce mai puțin pe măsură ce aceste oferte se apropiau de suma care putea fi în mod rezonabil considerată suficientă pentru a asigura înfățișarea reclamantului la audiere.

14. Dacă principiul punerii în libertate subordonat unei garanții a putut fi admis, aceasta doar în exclusivitate în funcție de importanța prejudiciului pe care această cauțiune cerută a fost fixată succesiv la 2 milioane șilingi, 1 750 000 șilingi, pentru a fi în final ridicată, la 3 iunie 1964, la o cauțiune de un milion de șilingi pe care de altfel interesatul a fost în stare să o furnizeze doar la 16 septembrie.

Această preocupare de a determina rata garanției care trebuie furnizată de deținut în exclusivitate în funcție de suma prejudiciului care îi este imputat nu pare a fi în conformitate cu articolul 5 paragraful 3 din Convenție. Garanția prevăzută de această dispoziție are obiectul de a asigura nu repararea prejudiciului, însă prezența acuzatului la audiere. Importanța sa trebuie deci să fie apreciată în principal în raport cu interesatul, cu resursele sale, cu legăturile cu persoanele chemate să servească drept cauțiune și într-un cuvânt drept încredere că perspectiva pierderii de cauțiune sau de executare a cauțiunilor în cazul în care el nu va se va înfățișa la audiere va acționa asupra lui ca o frână suficientă pentru a înlătura orice încercare de fugă.

15. Pentru aceste motive, Curtea constată că menținerea în detenție provizorie a lui Neumeister până la 16 septembrie 1964 a constituit o încălcare a articolului 5 paragraful 3 din Convenție.

B. Cu privire la chestiunea de a ști dacă procedura urmărită împotriva lui Neumeister s-a prelungit dincolo de termenul rezonabil prevăzut în articolul 6 paragraful 1 din Convenție.

16. Comisia a exprimat părerea că ea este în drept de a cerceta, chiar din oficiu, dacă faptele de care ea este sesizată cu o cerere nu scoate în evidență alte încălcări ale Convenției decât cele denunțate în cerere. De sigur că este așa, și va fi la fel pentru Curte astfel s-a constatat deja în hotărârea din 1 iulie 1961 cu privire la fondul hotărârii „Lawless” (*Publicațiile Curții, Seria A, 1960-61, paragraful 40*). Este totuși suspicios faptul că chestiunea a fost discutată în speță. Articolul 6 paragraful 1 fiind în mod expres vizat în documentul depus de reclamant în iulie 1963 (expunerea faptelor, paragrafele 28 și 30). În orice fel, Curtea, fiind sesizată de ansamblul procedurii desfășurate împotriva învinuirii lui Neumeister din momentul învinuirii lui, consideră că trebuie să examineze, la fel ca și Comisia, dacă faptele cauzei scot sau nu în evidență o încălcare a articolului 6 paragraful 1.

17. Articolul 6 prevede, în paragraful 1, că „orice persoană are dreptul la judecarea ... într-un termen rezonabil... care va hotărâ... asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa”.

18. Perioada care trebuie luată în considerare pentru a verifica respectarea documentului citat începe neapărat în ziua când o persoană care a fost găsită acuzată, fără de care nu ar fi posibil de a statua asupra temeiniciei acuzației, acest termen fiind cuprins în sensul Convenției.

19. Articolul 6 paragraful 1 indică pe de altă parte drept termen final judecata care va statua asupra temeiniciei acuzației, ceea ce înseamnă că o jurisdicție de recurs va lua o decizie dacă ea se va pronunța asupra temeiniciei acuzației. În speță nu a fost o judecată cu privire la fondul cauzei. Neumeister a compărut în fața judecătorului fondului la 9 noiembrie 1964, însă o decizie din 18 iunie 1965 a prescris noi măsuri de anchetă și procesul s-a redeschis la 4 decembrie 1967. Este de la sine înțeles că nici aceste date nu pot fi admise ca fiind termenul final al perioadei căreia i se aplică articolul 6 paragraful 1.

20. Faptul că mai mult de șapte ani s-au scurs deja de la învinuire fără ca să se fi luat o hotărâre asupra temeiniciei acuzației printr-o sentință de condamnare sau de achitare este cert că durata excepțională care va trebui, în majoritatea cazurilor, să fie considerată că a depășit termenul rezonabil prevăzut de articolul 6 paragraful 1.

Pe de altă parte, examinarea notei stabilite de Guvernul austriac cu privire la activitățile judecătorului de instrucțiune de la 12 iulie 1962 până la 4 noiembrie 1963, data închiderii anchetei (Anexa IV la raportul Comisiei), provoacă neliniști serioase. Nu numai că pe parcursul acestor cincisprezece luni, după cum a menționat deja Curtea (paragraful 8), nu au avut loc nici interogatoriile ale lui Neumeister, nici confruntări serioase cu coînculpatul ale cărui declarații ar fi provocat cea de-a doua arestare a sa, dar în perioada cuprinsă între 24 iunie 1963 și 18 septembrie a aceluiași an, judecătorul nu a interogat nici unul dintre numeroșii coînculpați, nici un martor și nu a îndeplinit nici o oarecare altă responsabilitate.

În fine, este cu siguranță dezamăgitor faptul că procesul s-a deschis doar la 9 noiembrie 1964, adică la un an după închiderea anchetei, și mai mult ca atât după o anchetă atât de îndelungată jurisdicția de judecată a trebuit, după ce s-a întrunit mai multe luni, să ordone noi măsuri de anchetă care nu au fost toate provocate de declarațiile acuzatului Huber, au rămas liniștite până la proces.

21. Curtea nu consideră totuși ca acești diverși indici să fie suficienți pentru a face concluzia în speță cu privire la o depășire a termenului rezonabil prevăzut de articolul 6 paragraful 1 din Convenție.

Nu este dubios, de fapt, că cauza Neumeister prezenta o complexitate cu totul specială din cauza circumstanțelor menționate mai sus (expunerea faptelor, paragraful 20). Nu s-ar putea, în special imputa autorităților austriece dificultățile întâmpinate de ele în străinătate pentru a obține executarea numeroaselor lor comisii rogatorii (argumentele Guvernului, paragraful 24). Așteptarea întoarcerii acestora explică fără îndoială amânarea închiderii anchetei în timp ce în Austria nu mai erau responsabilități care trebuiau îndeplinite.

Mersul anchetei ar fi fost probabil accelerat dacă cauza reclamantului ar fi fost separată de cea a coînculpaților săi, însă nimic nu indica că o astfel de separare ar fi fost compatibilă în speță cu o bună administrare a justiției (argumentele Guvernului, paragraful 25 în fine).

Curtea nu crede, pe de altă parte, că mersul anchetei ar fi fost mai rapid dacă, să presupunem că aceasta era posibil din punct de vedere legal, ancheta hotărârii ar fi fost încredințată la mai mulți magistrați. Ea relevă de altfel că dacă judecătorul din birou nu a putut fi eliberat de cauzele financiare de care era responsabil până în 1959, numeroase alte cauze care i-ar fi numerit după această dată au fost încredințate altor magistrați (argumentele Guvernului, paragraful 25).

Mai trebuie de subliniat că grija de viteză nu poate scuti magistrații care, în sistemul de procedură penală în vigoare pe continentul european, sunt responsabili de anchetă sau de desfășurarea procesului, de a lua orice măsură care ar face lumină asupra temeiniciei și netemeiniciei acuzății (*Grundsatz der amtswegigen Wahrheitserforschung*).

În fine, este clar că întârzierile survenite în deschiderea și redeschiderea dezbaterilor au fost cauzate în mare parte de necesitatea de a lăsa avocaților părților și magistraților din sistemul judiciar de a lua cunoștință cu un dosar care se compune din douăzeci și unu de volume de aproximativ cinci sute de pagini fiecare și dintr-o cantitate apreciabilă de documente anexate (expunerea faptelor, paragraful 19).

C. Cu privire la chestiunea de aști dacă a fost încălcat principiul de egalitate a armelor în examinarea cererilor de eliberare a lui Neumeister și dacă în rezultat a fost încălcat articolul 5 paragraful 4 sau articolul 6 paragraful 1, sau eventual ambele articole combinate.

22. Reclamantul a relevat, iar Guvernul austriac nu a contestat, că deciziile cu privire la detenția preventivă au fost făcute după ce Ministerul public a fost ascultat în lipsa reclamantului și a avocatului său cu privire la cererea scrisă prezentată de ei. Curtea ar putea admite că acest fapt este contrar principiului de egalitate a armelor pe care Comisia l-a declarat la justa valoare, în numeroase decizii și avize, cară e cuprins între noțiunea de proces echitabil (*fair trial*) înscris în articolul 6 paragraful 1. Curtea nu consideră totuși că acest principiu este aplicabil la examinarea cererilor de punere în libertate provizorie.

23. Unii membri ai Comisiei s-au pronunțat în favoarea tezei contrare exprimând opinia că astfel de cereri se refereau la „drepturile și obligațiunile cu caracter civil” și că orice cauză cu privire la contestarea acestor drepturi trebuia, în termenii articolului 6 paragraful 1, să fie audiată în mod echitabil. Argumentul nu pare să fie fondat. În mod independent de forța excesivă pe care el o atribuie noțiunii de „drepturi cu caracter civil”, pe care Comisia a căutat, de mai multe ori, să fixeze limitele, trebuie de notat că recursurile cu privire la detenția preventivă aparțin în mod incontestabil domeniului legii penale și că textul dispoziției invocate a limitat în mod direct exigența unui proces echitabil la proces cu privire la temeinicia acuzației, ceea ce este în mod vădit străin recursurilor în cauză.

Pe lângă aceasta, articolul 6 paragraful 1 nu se limitează să ceară ca cauza să fie judecată în mod echitabil; el cere de asemenea ca ea să fie publică. Nu s-ar putea de considerat că prima cerință se aplică examinării cererilor de eliberare fără a admite că se va proceda la fel în cea de-a doua. Deci, publicitatea în acest domeniu nu ar răspunde în interesul înculpaților care este în general compromis.

24. Cu atât mai mult nu s-ar putea justifica aplicarea principiului de egalitate a armelor în recursurile dirijate împotriva detențiilor preventive invocând articolul 5 paragraful 4 care, impunând deschiderea unor astfel de recursuri, cere ca ele să fie aduse în fața unei „instanțe”. Acest termen implică doar faptul ca autoritățile chemate să statueze trebuie să aibă un caracter judiciar, adică să fie independente de puterea executivă la fel ca și părțile în cauză; el nu se raportează în nici un fel la procedura care trebuie urmată. Mai mult ca atât, dispoziția litigioasă prevede de asemenea că trebuie să se statueze într-un termen scurt cu privire la astfel de recursuri (în textul englez găsim un termen încă mai expresiv „*speedily*”). Aceasta indică care trebuie să fie în speță preocuparea dominantă. O procedură scrisă completă sau dezbaterile contradictorii pentru examinarea recursurilor ar fi o sursă de întârzieri care este important să fie evitate în această materie.

25. Curtea constată, pentru aceste motive, că procedura respectată de jurisdicțiile austriece în examinarea cererilor de eliberare provizorie ale reclamantului nu a contravenit nici cu articolul 5 paragraful 4, nici cu articolul 6 paragraful 1 din Convenție.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA,

Declară, în unanimitate, că nu a fost încălcat articolul 5 paragraful 3 din Convenție;

Declară, cu cinci voturi contra două, că nu a fost încălcat articolul 6 paragraful 1 în ceea ce privește durata procedurii desfășurate împotriva reclamantului;

Declară, în unanimitate, că nu a fost încălcat articolul 5 paragraful 4 din Convenție, nici articolul 6 paragraful 1, în ceea ce privește procedura desfășurată pentru examinarea cererilor de punere în libertate provizorie introduse de F. Neumeister;

Hotărăște, în consecință, că faptele cauzei dezvăluite din partea Republicii Austria, cu privire la unul din cele trei puncte litigioase, o încălcare a obligațiilor care decurg din Convenție.

Redactată în limbile franceză și engleză, textul francez fiind doar autentic, la Palatul Drepturilor Omului din Strasbourg, la douăzeci și șapte iunie una mie nouă sute șaiszeci și opt.

Președintele
Semnat: (H. Rolin)

Din partea Grefierului
Semnat: (M. –A. Eissen)
(Grefier adjunct)

Dnii A. Holmbäck și M. Zekia, judecători, consideră că nu a fost încălcat articolul 6 paragraful 1 din Convenție în ceea ce privește durata procedurii desfășurate împotriva reclamantului. Invocând drepturile care le sunt conferite în baza articolelor 51 paragraful 2 din Convenție și 50 paragraful 2 din Regulamentul Curții, ei anexează la prezenta hotărâre expunerea opiniilor lor disidente.

Parafat: H.R.

Parafat: M. –A.E

OPINIA DISIDENTĂ A DLUI JUDECĂTOR A. HOLMBÄCK

(Traducere)

Astfel precum a constatat Curtea în hotărârea sa, perioada care trebuie luată în considerare pentru a verifica dacă termenul rezonabil vizat în articolul 6 paragraful 1 a fost respectat sau nu în cauza Neumeister a început la 23 februarie 1961. Dezbaterile s-au deschis în speță la 9 noiembrie 1964, această perioadă a durat deci mai mult de trei ani și opt luni. Această perioadă a fost prea lungă după părerea mea și eu îmartășesc deci avizul Comisiei (raportul din 27 mai 1966; șase voturi, dintre care votul preponderent al președintelui, contra șase) conform căruia a fost o încălcare a articolului 6 paragraful 1. La 18 iunie 1965, procesul a fost amânat iar cauza a fost retrimisă judecătorului de instrucțiune. Procesul a reluat în fața instanței la 4 decembrie 1967. După părerea mea, informațiile furnizate Curții nu permit formularea unei opinii cu privire la punctul de a ști dacă această întârziere suplimentară implică și ea o încălcare a articolului 6 paragraful 1 din Convenție.

OPINIA DISIDENTĂ A DLUI JUDECĂTOR M. ZEKIA

(Traducere)

Imi este imposibil să urmez eminenței mei colegi când ei fac concluzia că în cauza Neumeister nu a fost, din partea autorităților austriece, încălcat articolul 6 paragraful 1 din Convenția pentru Drepturile Omului.

Eu propun să indic pe scurt motivele dezacordului meu. Faptele, argumentele și concluziile, inclusiv cele care au legătură cu articolul 6 paragraful 1 din Convenție, sunt expuse în hotărârea deja făcută de Curte. Nu voi reveni la aceasta.

Neumeister a fost inculpat, la 23 februarie 1961, de escrocherie calificată în sensul articolelor pertinente din Codul penal austriac. Escrocheria se referea la mai multe milioane de șilingi. Reclamantul a fost menținut în detenție în două reprize timp de doi ani, patru luni și douăzeci și unu de zile în total. Prima perioadă a început la 24 februarie 1961, adică a doua zi după învinuire, și s-a terminat la 12 mai a aceluiași an. Cea de-a doua a durat de la 12 iulie 1962 până la 16 septembrie 1964, dată la care reclamantul a fost pus în libertate sub cauțiune. Procesul s-a deschis la 9 noiembrie 1964, faptele reproșate acuzatului fiind în principal aceleași ca și cele care motivase inculparea inițială, și a fost deplasat *sine die* pentru anchetă suplimentară după mai multe luni de ședințe. El s-a redeschis la 4 noiembrie 1967, însă dezbaterile nu s-au terminat încă.

Mai mult de șapte ani s-au scurs de la acuzația inițială a lui Neumeister iar el nu a fost încă condamnat sau achitat.

În pofida faptului că ancheta a avut loc la 4 noiembrie 1963, procesul a început doar la 9 noiembrie 1964 iar organele responsabile de anchetă au lăsat lucrurile în voia lor timp de cincisprezece luni până la 1 noiembrie 1963.

În termenii articolului 6 paragraful 1, „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.” Cel de-al doilea paragraf al aceluiași articol dispune că ”Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.”

Expresia „într-un termen rezonabil”, pe care o găsim în primul paragraf al articolului 6, și cuvintele „este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită”, care figurează în cel de-al doilea, nu sunt cu siguranță lipsite de forță practică.

Este vorba fără îndoială despre o cauză deosebit de complicată care a cerut anchete îndelungi și o lungă procedură destinată să obțină probe în străinătate. O serie de infracțiuni sunt imputate reclamantului iar un anumit număr de persoane sunt implicate.

În pofida dificultăților întâlnite în pregătirea și prezentarea cauzei, nu mă pot convinge – chiar ținând cont într-o anumită măsură de întârzierile cauzate de aceste lungi anchete și de către dificultățile pe care le-au avut la colectarea probelor - că poate fi considerată ca fiind compatibilă cu litera și spiritul articolului 6 paragraful 1, menționat mai sus, din Convenție, termenul lung care s-a scurs între acuzația inițială a lui Neumeister și data, încă necunoscută, a încheerii procesului.

Într-o societate democratică, faptul de a menține un om, mai mult de șapte ani, în incertitudine, neliniște și grijă, în ignoranța a ceea ce se va întâmpla cu el, cu suferințele care rezultă de aici pentru el și pentru familie în viața profesională și socială, constituie după părerea mea o pură încălcare a dreptului care îi este garantat de articolul 6 paragraful 1 în cauză. Este cu certitudine de dorit, iar administrarea justiției cere acest lucru, ca orice instanță să se străduie să stabilească adevărul și numai adevărul, în special în cauza penală, însă o procedură cu un asemenea final provoacă multe discuții dacă ea este însoțită de întârzieri extreme, chiar dacă servește sau nu

justiția. Ar fi mai bine, în asemenea cazuri, de a lua o decizie în favoarea interesatului dacă există o îndoială în spiritul Curții.

Prin urmare, nu am nici o îndoială că autoritățile austriece au încălcat în speță articolul 6 paragraful 1 din Convenție.